

η Ζούρτσα

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΖΟΥΡΤΣΑΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΝΕΩΝ ΦΙΓΑΛΕΩΝ (ΖΟΥΡΤΣΑΝΩΝ) ΑΘΗΝΑΣ • ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 25 Τ.Κ. 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 152 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021 • ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.zourtsa.gr • e-mail:sylogos@zourtsa.gr • ΚΩΔΙΚΟΣ: 213622

Ζας ενχόμεσπε Καδή Χρονιά, με υγεία και δύναμη για τα δύοκοδα

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Την Κυριακή, 28 Νοεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε η τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας στην αίθουσα του Συλλόγου Φιγαλέων «Ο ΦΙΓΑΛΟΣ» (οδός Σολωμού 10, Αθήνα). Αφού διαπιστώθηκε απαρτία των ταμειακώς τακτοποιημένων μελών, εκλέχτηκε από τη Γ.Σ. τριμελές προεδρείο, αποτελούμενο από τους Ιωάννη Αντωνόπουλο, ως πρόεδρο, Δήμητρα Δημοσθενίδου, ως γραμματέα και Μαρία Αντωνοπούλου, ως μέλος.

Ο πρόεδρος της Γ.Σ. έδωσε το λόγο στον πρόεδρο του απερχόμενου Δ.Σ. Βασίλειο Γλούμη, ο οποίος, αφού αναφέρθηκε στις περιορισμένες, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, δραστηριότητες της θητείας που προηγήθηκε, τόνισε την ανάγκη να ενισχυθεί ο Σύλλογος με την παρουσία και συμμετοχή και νέων συμπατριωτών στα όργανα και στις εκδηλώσεις του, ώστε να μην κινδυνεύσει να διαλυθεί, αλλά να συνεχίσει να προσφέρει στα μέλη του και στο χωριό μας τη στήριξη του για επίλυση διαφόρων προβλημάτων, για πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων, και για να μην εγκαταλειφθούν στην τύχη τους τα περιουσιακά του στοιχεία, όπως είναι το λαογραφικό μουσείο, στο ισόγειο του οποίου σε λίγο θα λειτουργήσει και το γεωλογικό μουσείο. Εξέφρασε, επίσης, την ανησυχία του για το ότι εξακολουθεί να παραμένει κλειστός ο Ναός του Αγίου Νικολάου στο χωριό και δεν υπάρχει από πουθενά ενημέρωση για την πορεία και το χρονοδιάγραμμα των έργων αποκατάστασης. Αναφερόμενος στους υποψηφίους, χαιρέτισε την προθυμία και των παλαιότερων συμπατριωτών, αλλά και των νεότερων και πρωτοεμφανιζόμενων, να προσφέρουν τις δυνάμεις τους στο Σύλλογο μέσα από το νέο Διοικητικό Συμβούλιο. Τελειώνοντας, ευχαρίστησε το Σύλλογο Φιγαλέων «Ο ΦΙΓΑΛΟΣ», που ευγενώς μας παραχώρησε κι εφέτος την ιδιόκτητη αίθουσά του για τη συνέλευσή μας, και μας διευκόλυνε στη διεξαγωγή της με φιλόξενες διαθέσεις και εξυπηρητήσεις.

Από τα μέλη της Γ.Σ. αρκετοί ομιλητές αναφέρθηκαν στο χρονίζον θέμα του ναού και επέκριναν όσους είναι υπεύθυνοι για τη μη ενημέρωση των συμπατριωτών και για τη μη συνέχιση των έργων για την επαναλειτουργία του ναού, πράγματα που τα σκεπάζει μια ανησυχητική σιωπή, η οποία δίνει

αφορμή για κάθε είδους σχόλια και ερωτηματικά.

Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης και την παρουσίαση της έκθεσης της εξελεγκτικής επιτροπής, η Γενική Συνέλευση υπερψήφισε και ενέκρινε ομόφωνα τα πεπραγμένα και την οικονομική διαχείριση του απερχόμενου Δ.Σ.

Ακολούθησε η διαδικασία της εκλογής των οργάνων του Συλλόγου, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της οποίας, το νέο Δ.Σ. και η Ε.Ε. συγκροτήθηκαν ως εξής:

Α'. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- ΓΛΟΥΜΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ του Κων/νου, Πρόεδρος 6972211417
- ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ του Αναστασίου, Αντιπρόεδρος 6948821217
- ΓΚΟΥΒΑΤΣΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ του Γεωργίου, Γραμματέας 6977176319
- ΚΑΣΣΑΡΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ του Κων/νου, Ταμίας 6936794512
- ΓΚΟΥΒΑΤΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ του Κων/νου, Μέλος 6940160096
- ΠΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ του Παναγιώτη, Μέλος 6976122971
- ΓΙΑΝΝΙΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ του Δημητρίου, Μέλος 6978292765

Αναπληρωματικά Μέλη:

- ΚΑΖΑΝΤΖΗ ΘΕΟΦΑΝΗ του Χρήστου
- ΛΟΥΤΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ του Αθανασίου

Β'. ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- ΒΛΑΧΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ του Φωτίου
- ΚΛΕΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ του Κων/νου
- ΝΙΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του Αθανασίου

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, ενισχυμένο και με νέες παρουσίες, ευχαριστεί τα μέλη του Συλλόγου για την εμπιστοσύνη τους και υπόσχεται ότι θα καταβάλει όλες του τις δυνάμεις, για να ανταποκριθεί στις προσδοκίες τους, για το καλό του Συλλόγου και του χωριού μας.

Καλεί όλους τους συμπατριώτες να στηρίξουν το Σύλλογο και την εφημερίδα, με όποιες δυνάμεις και τρόπους έχει ο καθένας, και για οποιοδήποτε θέμα να μη διστάζουν να επικοινωνούν με τον πρόεδρο και τα άλλα μέλη του Δ.Σ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Την Κυριακή 19 Δεκ. 2021 πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Συλλόγου μας χριστουγεννιάτικο παζάρι (BAZAAR) με γλυκίσματα, χριστουγεννιάτικα διακοσμητικά, βιβλία κ.ά.

Συνέχεια στην 2η σελ.

Διαβάστε σ' αυτό το φύλλο

- ▶ Ο εμβολιασμός ως βιοπολιτικό διακύβευμα σελ. 2
- ▶ Ευχές που λάβαμε 2
- ▶ Κολόνες σοβατισμένες ή ασοβάτιστες; 3
- ▶ Η Επανάσταση του 1821 (Μέρος Δ', τελευταίο) 4-5
- ▶ Αθανάσιος Δαΐκος-συνδρομές-κοινωνικά 6-7
- ▶ Αδαμαντία (Ιστορ. αφήγημα, 6η συνέχεια) 7
- ▶ Δέκα χρόνια χωρίς τρένο στην Πελοπόννησο (Α' μέρος) ... 8

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

δωράκια που φτιάξαμε ή φέραμε, το οποίο χαροποίησε τους συμπατριώτες και φίλους που το επισκέφτηκαν, δοκίμασαν τα κεράσματά μας, ψώνισαν, και με τους οποίους ειδωθήκαμε και ανταλλάξαμε ευχές. Ευελπιστώ και εύχομαι να βρεθούμε και σε επόμενες εκδηλώσεις, για να είναι ο Σύλλογός μας ένα ζεστό σπίτι επαφής και γνωριμίας όλων μας και ιδιαίτερως των παιδιών μας.

Εύχομαι σε όλους να έχετε μια καλή χρονιά, με υγεία και ευημερία.

Γιώτα Αν. Παπαγιώργου

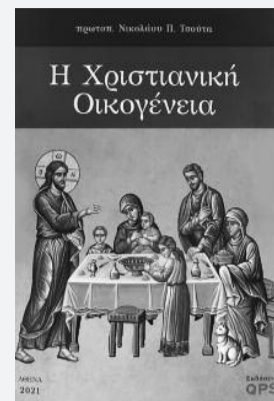
Ένα αντιπροσωπευτικό στιγμιότυπο

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Την Κυριακή, 12 Δεκεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε ο εκκλησιασμός του Συλλόγου μας για την εορτή του πολιούχου του χωριού μας Αγίου Νικολάου, στον Ιερό Ναό της Παναγίας Θεοτόκου, Λεωφόρος Βουλιαγμένης 260, Άγιος Δημήτριος.

Όπως είναι γνωστό, στον ως άνω ναό, ιεουργεί ο συμπατριώτης μας ιερέας, πατήρ Νικόλαος Τσουτάς, ο οποίος, μαζί με τους συλλειτουργούς του, με το εκκλησιαστικό συμβούλιο και όλα τα σχετιζόμενα με το ναό πρόσωπα, μας εξασφαλίζουν, πλην της Θείας Λειτουργίας, μετά από αυτήν άριστες συνθήκες φιλοξενίας σε ειδική αίθουσα για τη συνάντησή μας.

Τον ευχαριστούμε και πάλι, και με την ευκαιρία, τον συχαίρουμε για το καινούργιο χρήσιμο βιβλίο του, που ευγενώς μας προσέφερε, και παραθέτουμε φωτογραφία του εξωφύλλου του.

ΕΥΧΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

• Στις πρωτοφανείς και δύσκολες σημερινές συνθήκες, έχει περισσότερο από ποτέ σημασία το να υποστηρίζουμε, όπως μπορούμε, ο ένας τον άλλον και ιδιαίτερα όσους έχουν κάθε λογής ανάγκη. Με την ελπίδα σύντομα να είναι όλα καλύτερα, εύχομαι από καρδιάς σε όλους καλή χρονιά, με υγεία, αισιοδοξία, δημιουργία και ασφάλεια.

Χρήστος Βλάχος
Αντιδήμαρχος καθαριότητας
& ηλεκτροφωτισμού
Δήμου Ζαχάρως-Φιγαλίας

• Εύχομαι εις όλους τους απανταχού και τους εγγύς και τους μακράν Ζουρτσάνους, υγείαν, μακροήμερυσιν και παν αγαθόν επί ανατολή του νέου ενιαυτού της Χρηστότητας του Κυρίου. Ευτυχές, ειρηνικό και ευλογημένο το 2022.

Μετ' ευχών
πρωτοπρεσβύτερος
Αναστάσιος Αποστολόπουλος

• Η Τοπική Κοινότητα Νέας Φιγαλίας σας εύχεται Χρόνια Πολλά και Ευτυχισμένα. Το 2022 να κάνει τα όνειρα όλου του κόσμου πραγματικότητα και να σκορπίσει χαρά, ευτυχία και υγεία.

Ο Πρόεδρος Τ.Κ. Νέας Φιγαλίας
Νικόλαος Γρ. Κουτσόπουλος

• Η οικογένεια του «Α.Ο. ΑΠΟΛΛΩΝ ΝΕΑΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ» εύχεται σε όλους ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ, με υγεία και ευτυχία.

Εκ μέρους του Δ.Σ.
Πρόεδρος Γλούμης Γρηγόριος

Ο ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ

Όλοι ζούμε την πανδημία σε όλες τις πτυχές της: εμβόλια, κρούσματα, νοσοκομεία, νεκροί, συζητήσεις και συγκρούσεις γνώμων, διαμαρτυρίες για την ανεπάρκεια και τις παλινωδίες της κυβέρνησης, διαμαρτυρίες των αντιεμβολιαστών, πλήγματα για την οικονομία, τους επαγγελματίες, τους εργαζόμενους, κοινωνικοί περιορισμοί, αρνητική ψυχολογική κατάσταση και πολλά άλλα.

Το κείμενο που ακολουθεί δε θα αναφερθεί σε αυτά. Είναι, άλλωστε, πολυσυζητημένα και γνωστά. Και, κυρίως, δε θέλει να εμπλακεί στη συζήτηση για το αν έχουν δίκιο εκείνοι που εμπιστεύονται τα εμβόλια και να εμβολιάζονται ή εκείνοι που φοβούνται τυχόν παρενέργειές τους και αρνούνται να εμβολιαστούν.

Εκτός, όμως, από αυτό, που είναι θέμα της ιατρικής επιστήμης, η πανδημία απασχολεί και άλλους επιστήμονες, κοινωνιολόγους, φιλοσόφους, οικονομολόγους, νομικούς-συνταγματολόγους, θεωρητικούς της πολιτικής, ψυχολόγους κλπ., οι οποίοι αναδεικνύουν και άλλες πτυχές και πολύ σημαντικές συνέπειες της πανδημίας, μέσα από τις μελέτες, τα άρθρα, τα βιβλία τους και τη συμμετοχή τους στη δημόσια συζήτηση που διεξάγεται σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια προσπάθεια να συγκεντρωθεί και να παρουσιάσει ένα μέρος, έστω, των προβληματισμών τους, κάνει αυτό το κείμενο και, φυσικά, δεν διεκδικεί την πρωτοτυπία και την πατρότητα των όσων αναφέρονται αμέσως πιο κάτω.

Λένε, λοιπόν, οι ως άνω επιστήμονες ότι «οι υγειονομικά καινοφανείς πολιτικές αξιολόγησης των εμβολίων, σε συνδυασμό με τον αδυσώπητο οικονομικό ανταγωνισμό για το ποιο εμβόλιο θα αποδειχτεί τελικά πιο αποτελεσματικό για την επίτευξη της πολυπόθητης ανοσίας της αγέλης, ανέδειξαν τα δυο τελευταία χρόνια έναν νέου τύπου καθημερινό «Ψυχρό Πόλεμο», το διακύβευμα του οποίου είναι, αφενός, η γεωπολιτική – οικονομική διαχείριση της πανδημίας και, αφετέρου, ο βιοπολιτικός έλεγχος των ανθρώπων μέσω της διαχείρισης της υγείας τους.

«Η Κατάσταση Εξαιρέσεως» είναι ένας νομικός όρος που αντλεί την καταγωγή του από την έννοια «exertio» (εξέπτιο=εξαίρεση) του ρωμαϊκού δικονομικού συστήματος. Διάφοροι κορυφαίοι νομικοί και πολιτικοί φιλόσοφοι, όπως ο Τζόρτζιο Αγκάμπεν, θεωρούν ότι στην εποχή μας, ο τρόπος διακυβέρνησης που ασκείται σχεδόν παντού, περιγράφεται επαρκώς μόνο μέσω της συνταγματικά κατοχυρωμένης έννοιας της «Κατάστασης Έκτακτης Ανάγκης», την πιο σκοτεινή εκδοχή της

οποίας είχε θεωρητικοποιήσει πρώτος ο Κάρλ Σμίτ (Γερμανός νομικός και θεωρητικός του χιτλερικού εθνικοσοσιαλισμού), με τη φράση: «Κυρίαρχος είναι όποιος αποφασίζει για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης».

Πρόκειται για μια εμφανώς αντιδημοκρατική αρχή άσκησης της εξουσίας, η οποία, χάρη στην ανοχή, το φόβο και την αδιαφορία των πολιτών, τείνει σήμερα να μετατραπεί σε «φυσιολογικό» και διαρκή τρόπο διακυβέρνησης, που όλο και πιο συχνά καθορίζει τόσο την εξωτερική όσο και την εσωτερική πολιτική των κατά τα άλλα δημοκρατικών κρατών.

Αν, όμως, η διαχείριση μιας κατάστασης εκτάκτου ανάγκης, όπως εμφανίζεται η τωρινή πανδημία του κορωνοϊού, νομιμοποιείται και επιβάλλεται ως αναπόφευκτη και σχεδόν μοιραία επιλογή, τότε υπάρχει ο κίνδυνος, αυτή η - υποτίθεται - πρόσκαιρη κατάσταση εξαίρεσης, να γίνει μόνιμος τρόπος διακυβέρνησης.

Και όταν, τόσο οι δημοκρατικοί θεσμοί, όσο και τα ανθρώπινα δικαιώματα, που διασφαλίζονται από το Σύνταγμα, τείνουν να εφαρμόζονται επιλεκτικά και, σε ακραίες περιπτώσεις, να αναστέλλεται η συνταγματικά κατοχυρωμένη κανονιστική λειτουργία τους, τότε, σε αυτές τις ακραίες περιπτώσεις, το όριο που χωρίζει τη δημοκρατία από τον ολοκληρωτισμό καταλύεται.

Δεν θα έπρεπε, λοιπόν, να μας εκπλήσσει καθόλου το γεγονός ότι, αναφορικά με την πανδημία του κορωνοϊού, όλοι μιλούν για «πόλεμο» με έναν αόρατο και δήθεν άγνωστο εχθρό. Το αξιοπεριεργό, όμως, με αυτή την πανδημία είναι η κήρυξη σε κατάσταση πολέμου όχι μιας χώρας, αλλά ενός ολόκληρου πλανήτη εναντίον του κορωνοϊού.

Πρόκειται για γεγονός που αποτελεί αναμφίβολα μια ιστορικά καινοφανή «Κατάσταση Εξαιρέσεως», αφού για πρώτη φορά, μια πανδημική πολιτική εφαρμόζεται σε ολόκληρο τον ανθρώπινο πληθυσμό, κατά τη διάρκεια της οποίας λαμβάνονται μια σειρά από μέτρα «Έκτακτης Ανάγκης», που επιτρέπουν στις κυβερνήσεις να αναστέλλουν κατά βούληση και επ' αόριστον, δηλαδή μέχρι «την τελική νίκη» των ανθρώπων επί του ιού, διάφορα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών τους, οι οποίοι εντελώς αυθαίρετα ενοχοποιούνται ως δυνητικοί «φορείς» του κορωνοϊού και αντιμετωπίζονται σαν «τρομοκράτες» που απειλούν τη δημόσια υγεία. Με άλλα λόγια, ο φόβος είναι ότι, εν προκειμένω, από την επιδημία του κορωνοϊού, κινδυνεύουμε να περάσουμε στην πανδημία του ολοκληρωτισμού».

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΜΑΝΙΑΤΗΣ (Ναύπλιο)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΖΟΥΡΤΣΑΝΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Ιδιοκτήτης
Σύλλογος Ζουρτσάνων Αθήνας και Πειραιά
«Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ»
Χαλκοκονδύλη 25 Τ.Κ. 104 32 Αθήνα
Τηλ.: 210 5239423

Εκδότης - Διευθυντής:
Βασίλειος Κ. Γλούμης
Ουρανοπόλεως 12, Τ.Κ. 111 42 Αθήνα
Τηλ.: 210 2927747

Σύνταξη - Επιμέλεια έκδοσης: Το Δ.Σ.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Εκτύπωση
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121
Τηλ.: 210 2619 003 - 210 2619 696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ
Εσωτερικού Ευρώ 10 - Εξωτερικού \$ 40

Ενοικιάζονται Διαμερίσματα

στη Νέα Φιγαλία (Ζούρτσα)

ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ

Τηλ.: Γρηγόρης 6972496616

Σπύρος 0015168481119

Πωλείται

Κατοικία 110 τ.μ., δύο ορόφων,
σε οικόπεδο 125 τ.μ., στη θέση Δαμουρτζέικα
Νέας Φιγαλίας, κοντά στην πλατεία.

Το σπίτι χρήζει πλήρους
ανακαίνισης ή κατεδάφισης.

Τηλ.: 6945494945

ΚΟΛΟΝΕΣ ΣΟΒΑΤΙΣΜΕΝΕΣ Ή ΑΣΟΒΑΤΙΣΤΕΣ;

Ένας από τους λόγους που καθυστερούν οι εργασίες επισκευής της εκκλησίας μας, είναι και η εμπλοκή της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Δεν ξέρω πώς έγινε αυτό. Από μόνη της ήρθε ή κάποιος την κάλεσε; Πάντως, ήρθε.

Ήρθε η Διευθύντρια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, μπήκε στο ναό, κοίταξε, είδε τις κολόνες και ενώπιον των παρευρισκομένων είπε τα εξής: «οι πρόγονοί σας, σας άφησαν ένα τέτοιο αριστούργημα και σεις θέλετε να το κουκουλώσετε»; (Δεν ξέρω αν είπε κουκουλώσετε, σκεπάσετε ή καλύψετε, την ίδια έννοια έχουν).

Αυτά είπε. Αυτά ακούστηκαν από χείλη αρμόδια. Μετά απ' αυτό τι να πει κανείς; Όταν μιλάει ο ειδικός; Μπορείς να ειπείς τίποτα; Και όμως μπορείς.

Το δικαίωμα στον αντίλογο πάντα υπάρχει. Εγώ, αν ήμουνα παρών, θα της έλεγα:

Με όλη την εκτίμηση στην ιδιότητά σας και στις γνώσεις σας, σας δηλώνω ρητά και κατηγορηματικά ότι δε θέλουμε να κουκουλώσουμε τίποτα απ' αυτά που μας άφησαν οι πρόγονοί μας. Απολύτως τίποτα. Για τον απλούστατο λόγο ότι αυτοί μας τα άφησαν κουκουλωμένα. Και τα άφησαν κουκουλωμένα, όχι επειδή εστερούντο καλαισθησίας. Και καλαισθησία είχαν και ικανότητες και τεχνική και αποφασιστικότητα. Απόδειξη, ότι ανήγειραν αυτόν το μεγάλο και περικολλημένο ναό.

Πάνω απ' όλα, όμως, είχαν υπευθυνότητα. Θέλησαν να μας αφήσουν έναν ωραίο ναό, αλλά και γερό συγχρόνως. Γι' αυτό σοβάτισαν τις κολόνες. Αυτά θα έλεγα.

Είναι γνωστό, και δεν είναι ανάγκη να έχει τελειώσει κανείς το Πολυτεχνείο για να ξέρει, ότι ο σοβάς αναπτύσσει τεράστιες δυνάμεις συνοχής στα δομικά υλικά που καλύπτει. Είτε αυτά είναι πέτρες, τούβλα,τσιμεντόλιθοι είτε σκέτες χωμάτινες πλίνθες. Όταν, μάλιστα, εσωτερικά επενδυθεί το κτίσμα με πλέγμα σιδήρου, με μανδύα, όπως λένε οι μηχανικοί (πουκάμισο, όπως το λένε οι μάστορες), τότε οι δυνάμεις συνοχής-αντοχής εκτοξεύονται πολύ ψηλά.

Αυτό το ήξεραν οι πρόγονοί μας. Γι' αυτό σοβάτισαν τις κολόνες.

Αν ξύσεις με το νύχι σου τη λάσπη ανάμεσα στις πέτρες (εγώ το έκανα), θρυμματίζεται και πέφτει σα σκόνη. Για τσιμέντο δε γίνεται λόγος την εποχή εκείνη. Το χώμα δεν φαίνεται να είναι άμμος θαλασσινή ή ποταμίσια. Μάλλον σα γλίνα μοιάζει. Ασβέστη ασφαλώς θα έχει. Αλλά αυτό από μόνο του δεν εξασφαλίζει τη στερεότητα.

Κατά τα άλλα, δεν είναι άσχημες οι κολόνες ασοβάτιστες. Μια ομορφιά την έχουν. Όχι, όμως, και να μείνουμε με ανοικτό το στόμα. Κάτι τους λείπει. Και επειδή οι απόψεις περί ομορφιάς είναι υποκειμενικές, θα επικαλεστώ και τα γραφόμενα ενός γνωστού μας. Ενός ελληνολάτρη, αρχαιολάτρη και Ζουρτσανολάτρη, ενός εξαιρετού καθηγητή, συγγραφέα και ανθρώπου, του αείμνηστου Κυριάκου Μαντζιβή, που είχε διατελέσει και Διευθυντής στο Λύκειο Νέας Φιγαλίας.

Στο βιβλίο του «ΕΠΙΚΟΥΡΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ» (Ο Παρθενώνας της Πελοποννήσου), παραλληλίζει τους δυο αρχαίους ναούς (Παρθενώνα και Επικούριο) και βρίσκει μεγάλες ομοιότητες. Κυρίως στους κίονές τους. Επικαλείται δε και απόψεις διαφόρων ειδικών της εποχής εκείνης, όπως του γεωγράφου και περιηγητή Στράβωνα, του γλύπτη Σκόπα, ακόμα και του αρχιτέκτονα Ικτίνου. Οι οποίοι, όπως γράφει στη σελίδα 87 του βιβλίου του ο Κυριάκος Μαντζιβή, επικεντρώνουν την ομορφιά των ναών στον τρόπο που ενώνονται οι πέτρες (μάρμαρο ή ασβεστόλιθος). Όσο πιο καλά εφαρμόζουν μεταξύ τους, σε σημείο που να μη φαίνεται καθόλου η λάσπη που τις ενώνει, όσο πιο πολύ σου δίνουν την εντύπωση ότι είναι μονοκόμματα, τόσο πιο όμορφες είναι οι κολόνες. Και την τέτοια εφαρμογή των αρμών, την αρμονική εφαρμογή, όπως τη λένε, τη θεωρούν βάση της ομορφιάς, της αρμονίας. Έτσι ξεκίνησε η λέξη αρμονία και σήμερα είναι συνώνυμη της ομορφιάς.

Αν ήθελαν, λοιπόν, οι πρόγονοί μας, θα μπορούσαν να φτιάξουν έτσι τις κολόνες. Αν κάποιος αμφιβάλει, δεν έχει παρά να ρίξει μια ματιά στους εξωτερικούς τοίχους της Εκκλησίας, σε κάποια οριζόντια διαζώματα, σε κάποια αγκωνάρια, κυρίως προς το μέρος του Ιερού

και προπάντων στη βορειοδυτική γωνία της Εκκλησίας, κάτω από το καμπαναριό και το ρολόι. Εκεί οι πέτρες είναι τόσο δουλεμένες, τόσο σκαλισμένες, τόσο τετραγωνισμένες, που δε φαίνεται ίχνος λάσπης και νομίζεις ότι είναι ενιαίες, μονοκόμματα. Αυτή είναι η αρμονία που λέγαμε παραπάνω. Αυτή είναι η πραγματική ομορφιά, όπως την ορίζουν κορυφαίοι ειδικοί της αρχαιότητας.

Οι πρόγονοί μας, όμως, επέλεξαν να τις σοβάτισουν, για να αυξήσουν την στερεότητά τους, παραβλέποντας στο χτίσιμό τους τον παράγοντα ομορφιάς.

Στη συνέχεια θα αναφέρω κάτι πολύ σημαντικό, που θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη.

Το 1952, που έγινε η αντικατάσταση της κεραμοσκεπής της Εκκλησίας, όταν βγάλανε τα παλιά κεραμίδια, διαπιστώσανε το εξής: κάτω απ' αυτά, για να καλυφθούν τα δύο κενά που άφηναν μεταξύ τους οι τρεις καμπύλες, οι τρεις καμάρες της οροφής, τα τρία κλίτη, όπως ονομάζονται στη ναοδομή (εκκλησιαστική αρχιτεκτονική), και να δημιουργηθεί μια επιφάνεια επίπεδη, να μετατραπεί η οροφή σε δίριχτη, την είχαν μπαζώσει με ελαφρύ χώμα, το γνωστό μας πορί (ψαμίτης λέγεται κανονικά).

Αφαιρέσανε όλο αυτό το μπάζωμα και το πετάξανε. Θυμάμαι, εμείς τα παιδιά σκουπίζαμε με λογανιές την επιφάνεια, για να διώξουμε το χώμα που δεν έπιαναν τα φτυάρια, ανάμεσα στα κενά που άφηναν οι σφηνωμένες πέτρες, το βάναμε με τις χούφτες σε τενεκέδες και το κατεβάζαμε κάτω.

Στη συνέχεια η οροφή καλουπώθηκε κανονικά, σιδερώθηκε και έπεσε μια δωδεκάπονη πλάκα, δίριχτη, που σκέπασε όλη την οροφή. Πάνω σ' αυτή μπήκαν τα νέα κεραμίδια.

Το ελαφρύ χώμα που αφαίρεσαν, φορτώθηκε σε φορτηγό και το πετάξανε. Το βάρος του ήταν δεν ήταν 5-6 τόνοι.

Το βάρος, όμως, της πλάκας ανέρχεται στους εβδομήντα πέντε (75), το ολιγότερο, τόνους. Σηκώνουν δηλαδή οι κολόνες ένα βάρος εβδομήντα (70) τόνων περίπου περισσότερο από εκείνο για το οποίο χτίστηκαν. Σ' αυτό θα πρέπει να προσθέσουμε και το όποιο βάρος των καλουπιών, τα οποία έμειναν μέσα.

Αν, λοιπόν, τις αφήσουμε ασοβάτιστες, είναι σα να αφήνουμε ένα γίγαντα να στηριχτεί σε πήλινα πόδια. Και κανείς δε μπορεί να εγγυηθεί ότι δε θα ξαναγίνουν σεισμοί.

Σεισμοί έχουν γίνει, γίνονται και θα γίνονται πάντα. Και το κυριότερο είναι ότι δε μας προειδοποιούν. Και αν γίνει κάποιος σεισμός μεγάλος, τι γίνεται; Και αν γίνει την ώρα που υπάρχει μέσα εκκλησίασμα; Άσε, καλύτερα να μην το σκεπτόμαστε.

Αλλά και κενή να είναι η εκκλησία, αν δεν αντέξει; Αν πάθει ζημιά ανεπανόρθωτη; Τι θα γίνει τότε; Έχει κανείς την εντύπωση ότι θα μπορέσουμε να την ξαναφτιάξουμε; Εδώ μια μικρή βλάβη μας έτυχε και έχουμε πνιγεί σε μια κουταλιά νερό.

Και αν γίνει σεισμός σε είκοσι, τριάντα, σαράντα χρόνια, πιάσ' τ' αβγό και κούρευ' το. Άντε να βρεις τους υπεύθυνους να λογοδοτήσουν. Θα μείνει μόνο η κατακραυγή του κόσμου και το παράπονο και θα αναθεματίζουν όσους θεωρούν υπεύθυνους. Και εδώ που τα λέμε, δε χρειάζεται κι άλλο ανάθεμα το χωριό μας. Έχουμε ένα και ψάχνουμε να βρούμε τρόπο, να του αλλάξουμε όνομα και να το ξεχάσουμε.

Τελειώνοντας, θέλω να διευκρινίσω σε όλους τους τόνους ότι δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία για τις γνήσιες προθέσεις αυτών που ενεργούν, είτε μέσα από θεσμικό ρόλο, είτε εθελοντικά. Όλοι το καλό του ναού μας θέλουμε. Αυτό είναι ξεκάθαρο. Όλοι στο ίδιο μετερίζι αγωνιζόμαστε και ενδιαφερόμαστε για το καλό του χωριού μας.

Δε θα ήθελα, επίσης, να νομίσει κάποιος από τους αναγνώστες ότι εγώ πολλά τραγουδία ξέρω, επειδή είμαι έξω από το χορό. Απλώς, εκφράζω τους φόβους μου, τις ανησυχίες μου και επικαλούμαι διάφορα στοιχεία (υπαρκτά), προκειμένου οι αρμόδιοι να σταθμίσουν όλες τις λεπτομέρειες, για να παρθεί η καλύτερη απόφαση για το καλό της Εκκλησίας μας, του Αγίου Νικολάου, του Πολιούχου μας, του Προστάτη μας, του δικού μας Άγιου.

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΙΔΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Μια πολύ σύντομη εξιστόρηση

ΜΕΡΟΣ Δ΄ (Τελευταίο)

14. Οι ξένες δυνάμεις

• Οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης εκείνη την εποχή ήταν, πρωτίστως, η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία. Και από κοντά η Αυστρία (με καγκελάριο τον Μέτερνιχ, τον πιο φανατικό και ραδιούργο εχθρό της Ελλάδας) και η Πρωσία, (η οποία τότε ως κράτος περιελάμβανε γερμανικά και άλλα κεντροευρωπαϊκά εδάφη). Όλες τους ήταν εξαρχής αντίθετες με τον ξεσηκωμό των Ελλήνων. Τα απολυταρχικά και καταπιεστικά καθεστώτα τους είχαν συμφωνήσει να μην επιτρέψουν σε κανένα λαό να ξεσηκωθεί και να ζητήσει δικαιώματα και ελευθερίες, και να καταπνίγουν κάθε κίνημα που θα έβαζε σε κίνδυνο την εξουσία τους. Αυτή τη συνεργασία τους την είχαν ονομάσει «Ιερή Συμμαχία», επειδή απαραβίαστος όρος της και «ιερός» σκοπός της ήταν τάχα η διατήρηση της χριστιανικής τάξης στην Ευρώπη.

• Έτσι, είδαν την Ελληνική Επανάσταση ως εχθρική απειλή, διότι θα αποτελούσε «κακό παράδειγμα» και για άλλους λαούς (η Ιστορία επαναλαμβάνεται και σήμερα!). Εξάλλου, ήθελαν να προστατεύσουν το απολυταρχικό, επίσης, και καταπιεστικό καθεστώς του σουλτάνου, προκειμένου να διατηρούν καλές σχέσεις μαζί του και να προωθούν τα συμφέροντά τους στην οθωμανική αυτοκρατορία. Επομένως, όχι μόνο δεν επρόκειτο να βοηθήσουν, αλλά, αντιθέτως, καταδίκασαν την Επανάσταση και δεν απείχαν πολύ από το να επιτεθούν εναντίον της, για να την καταπνίξουν.

• Ευτυχώς, αυτό αποφεύχθηκε χάρη στη συμπάθεια που μας έδειχναν οι ευρωπαϊκοί λαοί (η πίεση της κοινής γνώμης παίζει πάντοτε ρόλο) και χάρη στις προσπάθειες τόσο της ηγεσίας της επανάστασης όσο και του Καποδίστρια (ως διπλωμάτη του ρωσικού Υπουργείου Εξωτερικών), που πάσχιζαν να αποδείξουν ότι ο ελληνικός αγώνας δεν ήταν κίνημα που απειλούσε την ευρωπαϊκή «τάξη», αλλά ένας απελευθερωτικός εθνικός αγώνας εναντίον του ξένου ζυγού.

• Παρόλα αυτά, οι μεγάλες δυνάμεις δεν έπαψαν να επεμβαίνουν και να δημιουργούν προβλήματα και κινδύνους για την επανάσταση, κινούμενες με βάση τα συμφέροντά τους, ακόμη και όταν αποφάσιζαν τελικά να μεσολαβήσουν και να αναλάβουν δράση για την επίλυση του Ελληνικού Προβλήματος και τη δημιουργία Ελληνικού Κράτους.

• Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι, παρόλο που από τότε θεωρούσαν την οθωμανική αυτοκρατορία ως «μεγάλο ασθενή» και επιθυμούσαν τη διάλυσή της, όταν ερχόταν η ώρα της λύσης αυτού του προβλήματος, δε δίσταζαν να την εμποδίζουν, πότε ο ένας και πότε ο άλλος, αν δεν την έβρισκαν απολύτως συμβατή με τα συμφέροντά τους. Έτσι, η υπόθεση αυτή κράτησε πολλά χρόνια και στην Ιστορία είναι γνωστή ως Ανατολικό Ζήτημα, φράση που χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα, για να δηλώσει κάθε δύσκολη, μακροχρόνια και δυσεπίλυτη υπόθεση.

15. Οι εσωτερικές διαμάχες

• Η Επανάσταση στην πορεία της κινδύνεψε, όπως προαναφέρθηκε, και από εσωτερικές διαμάχες, που δυο φορές κατέληξαν σε εμφύλιο πόλεμο. Αυτές δεν οφείλονταν στο ότι η ελληνική φυλή έχει τάχα το αιώνιο ελάττωμα της διχόνοιας, όπως συχνά λέγεται. Όχι. Οφείλονταν στη σύγκρουση συμφερόντων για την εξουσία και για τα πολιτικά και οικονομικά οφέλη που αυτή εξασφαλίζει σε όσους την κατέχουν.

• Ο λαός και μονοιασμένος ήταν και αποφασισμένος να πολεμήσει για τη λευτεριά του υπό την ηγεσία των ανιδιοτελών οπλαρχηγών και της Φιλικής Εταιρείας. Ήθελε, επίσης, να απαλλαγεί και από την καταπίεση και εκμετάλλευση των εκπροσώπων της τότε ελληνικής πλουτοκρατίας, που η τουρκική διοίκηση τους παρείχε ασυλία, προνόμια και κέρδη, προκειμένου να εξασφαλίζει την είσπραξη των

φόρων με τη διαμεσολάβησή τους, και τη διαιώνιση της υποταγής των ραγιάδων στο σουλτάνο. Γι' αυτό και πολλοί πρόκριτοι, όπως λέγονταν οι πλούσιοι προνομιούχοι, και κάποιοι υψηλόβαθμοι ιερωμένοι, δε συμφωνούσαν με την έναρξη της επανάστασης. Και όταν αυτή ξέσπασε παρά τη θέλησή τους, έβαλαν σκοπό να την ελέγξουν, προκειμένου να πάρουν την εξουσία στα δικά τους χέρια.

• Έτσι, οι κοτζαμπάσηδες-φρουδάρχες (μεγαλοτσιφλικάδες) της Στερεάς Ελλάδας και οι μεγαλοκαρaboκυραίοι-εφοπλιστές των νησιών άρχισαν με ραδιουργίες να παραμερίζουν τους στρατιωτικούς, που ήταν στην πλειοψηφία τους μνημόνοι στη Φιλική Εταιρεία και αποτελούσαν τους φυσικούς ηγέτες του Αγώνα.

• Αλλά και μεταξύ τους συγκρούστηκαν στη συνέχεια, διεκδικώντας ο καθένας το μεγαλύτερο μερίδιο από την εξουσία αλλά και από τα αναγκαία δάνεια που έπαιρνε η Ελλάδα από το εξωτερικό, προκειμένου να καλύψουν δικά τους έξοδα (ακόμη και εικονικά!) και τις όποιες ζημιές τους προκάλεσε η αναγκαστική συμμετοχή τους στην Επανάσταση. Έβαλαν στο μάτι ακόμα και τα λεγόμενα «Εθνικά Κτήματα», δηλαδή τη γη που έμενε ελεύθερη από τους Τούρκους στις νεοαπελευθερωμένες περιοχές και που κανονικά έπρεπε να μοιραστεί στους ακτήμονες αγωνιστές, που δεν είχαν άλλους πόρους ζωής.

• Οι αντιμαχόμενες πλευρές και φατρίες τραβολογούσαν και δίχάζαν -προσωρινά, ευτυχώς!- το λαό, ο οποίος πλήρωνε με το αίμα του αυτές τις αρπακτικές τους διαθέσεις και αντιπαλότητες. Ανάμεσα στα θύματα του εμφυλίου πολέμου ήταν και ένας από τους γιούς του Κολοκοτρώνη, ο Πάνος. Επίσης, με δόλιο τρόπο φυλάκισαν τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στην Ακρόπολη και, αφού τον βασάνισαν, τον γκρέμισαν και είπαν πως σκοτώθηκε, προσπαθώντας, τάχα, να δραπετεύσει. Αξίζει να σημειωθεί ότι πρωτοστάτησε σ' αυτό το έγκλημα ένα πρώην πρωτοπαλίκαρο του Ανδρούτσου, ο Γκούρας, που εντωμεταξύ είχε αλλάξει «στρατόπεδο», για να ικανοποιήσει τις φιλοδοξίες του για εξουσία.

16. Η ανθελληνική πολιτική της Αγγλίας

• Τις εμφύλιες διαμάχες υποδαύλιζαν και οι ξένες δυνάμεις, ανάλογα με τα συμφέροντά τους. Μάλιστα, υποθάλποντας και τις εγχώριες φιλοδοξίες, συνέβαλαν στη δημιουργία τριών κομμάτων στην Ελλάδα (Αγγλικού, Γαλλικού και Ρωσικού), για να προωθούν τις επιδιώξεις τους.

• Ιδιαίτερα δόλια και επιζήμια ήταν η πολιτική των Άγγλων, οι οποίοι ποτέ δεν έπαψαν να στηρίζουν την Τουρκία, κρυφά ή φανερά, και να υπονομεύουν, προς όφελός τους, τα ελληνικά συμφέροντα από το παρασκήνιο. (Ακόμα και η όψιμη φιλελληνική στάση του πρωθυπουργού Κάνιγκ, που έχουμε το άγαλμα και το όνομά του στη γνωστή πλατεία Κάνιγκος, έκρυβε πολιτικά συμφέροντα δικά του και της χώρας του).

• Για παράδειγμα, το δύσκολο καλοκαίρι του 1825, που ο Ιμπραήμ κατέκαιε την Πελοπόννησο και ο Κιουταχής πολιορκούσε το Μεσολόγγι, εκμεταλλευόμενοι την πολύ δεινή θέση των Ελλήνων, έπεισαν τον Μαυροκορδάτο (αρχηγό του αγγλικού κόμματος) και -μέσω αυτού- σχεδόν ολόκληρη την κυβέρνηση, πολλούς βουλευτές, οπλαρχηγούς και την εκκλησιαστική ιεραρχία, να ζητήσουν επισήμως να τεθεί η Ελλάδα υπό την προστασία της Αγγλίας, να γίνει, με άλλα λόγια, αγγλικό προτεκτοράτο. Στα αγγλικά protect (προτέκτ) σημαίνει «προστατεύω», και στη διεθνή πολιτική γλώσσα και πρακτική το προτεκτοράτο είναι ένα «κράτος» που ελέγχεται και κυβερνιέται στην ουσία από τους «προστάτες» του. Επομένως, επρόκειτο για μια **πράξη εθνικής υποτέλειας**, με την οποία, επιπλέον, οι Έλληνες παραιτούνταν από την αξίωσή τους για πλήρη ανεξαρτησία και δέχονταν να είναι απλώς αυτόνομοι και φόρου υποτέλειες στο σουλτάνο, όπως επεδίωκαν

οι Άγγλοι. Το σχέδιο απορρίφθηκε, ευτυχώς, από την Τουρκία, αλλά εκτός του ότι κατέδειξε την επικινδυνότητα της αγγλικής πολιτικής, στιγμάτισε και όσους επώνυμους Έλληνες το υιοθέτησαν και το υποστήριξαν, ενάντια στη βούληση του αγωνιζόμενου λαού και πολλών στρατιωτικών και πολιτικών, που παρέμεναν σταθερά προσηλωμένοι στο αίτημα της πλήρους ανεξαρτησίας με κοινή βοήθεια των ευρωπαϊκών δυνάμεων.

17. Ο εκθιασμός στον Κολοκοτρώνη. Ο διωγμός όσων δεν υπέγραψαν

• Αξίζει να σημειωθεί ότι, στην ουσία, εξανάγκασαν και τον Κολοκοτρώνη να υπογράψει την πράξη υποτέλειας, αν και αρχικά είχε αρνηθεί, αλλά κάμφθηκε μετά από μια βαριά ήττα του σε μάχη στα Τρίκορφα Αρκαδίας τον Ιούνιο του 1825. Η κυβέρνηση τον πίεσε και τον υποχρέωσε να αντιμετωπίσει τον Ιμπραήμ με μάχη εκ παρατάξεως και όχι με τον κλεφτοπόλεμο, που εκείνος ήξερε και τον εφάρμοζε αποτελεσματικά. Ήθελαν να τον κάνουν να φοβηθεί και να ενδώσει. Έτσι, ο Γέρος βρήκε τον Αντρέα Ζαΐμη, που ήταν επικεφαλής αυτής της προδοτικής πράξης στην Πελοπόννησο και για τον οποίο ο λαός έλεγε «τι Ζαΐμης, τι Μπραΐμης», και του είπε: «χάθηκε κάθε ελπίδα, δώσε μου το χαρτί να υπογράψω». Και πρόσθεσε την υπογραφή του στο χαρτί, που είχε και πολλές πλαστογραφημένες υπογραφές!

• Αντιθέτως, ο Δημήτριος Υψηλάντης, όχι μόνο δε συμφώνησε, αλλά και κατακεραύνωσε αυτή την ενέργεια και τους υπεύθυνους, με υπόμνημά του στην Γ' Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, πράγμα για το οποίο τιμωρήθηκε με στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του για ένα χρόνο! Ακόμη και ο τότε υπουργός Δικαιοσύνης Ι. Θεοτόκης, που διαφώνησε, φυλακίστηκε για τρεις μήνες στο Μπούρτζι του Ναυπλίου!

• Την έγγραφη διαμαρτυρία και διαφωνία τους είχαν εκφράσει, επίσης, ο σοφός δάσκαλος του Γένους Αδαμάντιος Κοραΐς, που διέμενε στο Παρίσι, καθώς και κάποιοι σημαντικοί Φιλέλληνες, τόσο από την Ευρώπη όσο και από την Αμερική.

18. Ένα ακόμη δείγμα της αγγλικής πολιτικής

• Αλλά και λίγο αργότερα, επισήμως η Αγγλία αποδοκίμασε την ευεργετική για το ελληνικό ζήτημα ναυμαχία του Ναυαρίνου (Πύλου) και εξέφρασε τη λύπη της προς την Τουρκία, που ο ναύαρχος του αγγλικού στόλου Κόδριγκτον, μαζί με τους Γάλλους και τους Ρώσους, όπως προαναφέραμε, χτύπησε το στόλο των τουρκοαιγυπτίων, αν και είχε αντίθετη εντολή από τη χώρα του. Και παρόλο που τον παρασημοφόρησαν κάτω από την πίεση της κοινής γνώμης στην Αγγλία, όπου ο κόσμος τον θεώρησε ήρωα, τον είχαν σε δυσμένεια, και ο Άγγλος βασιλιάς, στο περιθώριο του διατάγματος της παρασημοφόρησής του, σημείωσε: «σου στέλνω ταινία, αν και σου αξίζει σκονί!» (Δηλαδή, αντί για την κορδέλα του παράσημου, σου αξίζει κρεμάλα). Και τελικά σε λίγον καιρό τον αποστράτευσαν.

• Αντίθετα, ο Ρώσος ναύαρχος Χέντεν τιμήθηκε εξαιρετικά από τον τσάρο, πράγμα που σημαίνει ότι, πιθανότατα, του είχε δώσει εντολή να χτυπήσει τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο, η καταστροφή του οποίου οφείλεται, κυρίως, στο ζήλο και στη ναυτική ικανότητα που επέδειξαν τα ρωσικά πλοία, όπως βεβαιώνουν οι ιστορικές πηγές. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτό ήταν κάτι που από καιρό το χρυσούσαν οι Ρώσοι στους Έλληνες. Ήταν κάτι σαν δικαίωση της πολύχρονης προσδοκίας των Ελλήνων για ρωσική βοήθεια, που όλο ήταν κοντά και ποτέ δεν ερχόταν.

• Αξίζει να αναφερθεί, σχετικώς, ότι ο Αλέξανδρος Υψηλάντης και τα στελέχη της Φιλικής Εταιρείας, για να ενθαρρύνουν τους Έλληνες να αρχίσουν την επανάσταση, διέδιδαν ψευδώς στα κρυφά ότι πίσω κρύβεται μια μεγάλη δύναμη, έτοιμη να

Συνέχεια στην 5η σελ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Μια πολύ σύντομη εξιστόρηση

ΜΕΡΟΣ Δ΄ (Τελευταίο)

Συνέχεια από την 4η σελ.

βοηθήσει, και άφηναν να εννοηθεί ότι επρόκειτο για τη Ρωσία. Άλλωστε, εκεί υπηρετούσε και ο Καποδίστριας, εκεί είχε υπηρετήσει και ο Υψηλάντης.

• Για την ανάγκη της ρωσικής επέμβασης ο Τσάρος είχε πεισθεί από τον Καποδίστρια, που τον εκτιμούσε και τον είχε δεξί του χέρι για την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας. Αλλά ο Τσάρος, εκτός της αναβλητικότητας που τον διέκρινε και της αναποφασιστικότητάς του να αναμετρηθεί με την Τουρκία, δίσταζε και φοβόταν μην εκτεθεί στις άλλες δυνάμεις, με τις οποίες είχε συνυπογράψει την ίδρυση της «Ιεράς Συμμαχίας», που σκοπό της είχε την προστασία των απολυταρχικών καθεστώτων και την πάταξη των επαναστάσεων.

19. Το φιλελληνικό κίνημα

Αλλά, παράλληλα, και σε αντίθεση με την υπονομευτική τακτική των εσωτερικών και εξωτερικών εχθρών της, η Επανάσταση είχε προκαλέσει τη συμπάθεια και το θαυμασμό των λαών της Ευρώπης και της Αμερικής, και στηρίχθηκε ηθικά και υλικά από το μεγάλο κίνημα του Φιλελληνισμού.

• Επώνυμοι άνθρωποι του πνεύματος και της τέχνης (π.χ. Λόρδος Μπάιρον), που γνώριζαν και αναγνώριζαν την ιστορία και τον πολιτισμό των Ελλήνων, και άνθρωποι απλοί, που ζούσαν την καταπίεση από τα δικά τους σκληρά απολυταρχικά καθεστώτα, στάθηκαν αλληλέγγυοι με πολλούς και διάφορους τρόπους στον ελληνικό Αγώνα.

• Άλλοι δημοσιογραφούσαν υπέρ των Ελλήνων, άλλοι έγραφαν με πάθος φιλελληνικά ποιήματα, άλλοι ζωγράφιζαν σπουδαίους πίνακες σχετικούς με την Επανάσταση, επώνυμοι και ανώνυμοι απλοί πολίτες πίεζαν τις κυβερνήσεις τους να βοηθήσουν τη μαχόμενη Ελλάδα, συγκέντρωναν και έστελναν χρήματα και όπλα και πολλοί ήρθαν και πολέμησαν ανιδιοτελώς στο πλευρό των Ελλήνων και σκοτώθηκαν στα πεδία των μαχών.

• Ανάμεσα στους άλλους βρέθηκαν, βέβαια, στην επαναστατημένη Ελλάδα και ορισμένοι τυχοδιώκτες, γιατί μυρίστηκαν κέρδη, όπως και κάποιοι Άγγλοι αξιωματικοί, που διορίστηκαν και σε στρατιωτικές θέσεις με υψηλούς βαθμούς και μισθούς, άχρηστοι στον πόλεμο αλλά σαΐνια στις ραδιουργίες. Και κάποιοι, επίσης, που είδαν την ελληνική επανάσταση ως μια πολύ συμφέρουσα οικονομική επιχείρηση, προερχόμενοι από το τραπεζικό κεφάλαιο, της Αγγλίας κυρίως, και που μας χορηγούσαν τα δάνεια -καλή ώρα!- με βαρύτατους τοκογλυφικούς όρους, παρακρατώντας, μάλιστα, προκαταβολικά, πολύ μεγάλο μέρος τους για τόκους και προμήθειες (μίζες!). Αλλά οι εξαιρέσεις αυτές δε μειώνουν την αξία και την προσφορά του φιλελληνικού κινήματος στην υπόθεση της ελευθερίας των Ελλήνων. Πάντως, θα άξιζε μια εκτενής αναφορά στο θέμα των δανείων της επανάστασης, που θα μας έκανε να ανατριχιάσουμε με τους βαρύτατους όρους που δίνονταν. Ας αναφέρουμε μόνο ότι από το πρώτο δάνειο των 800.000 λιρών που χρεωθήκαμε, έφτασαν στα χέρια μας μόνο 290.000 περίπου, και από το δεύτερο των 2.000.000 που χρεωθήκαμε, πήραμε μόνο 800.000 περίπου. Και σε βάθος χρόνου έπρεπε να πληρώσουμε το διπλάσιο για εξόφληση. Επίσης πληρώσαμε καράβια που δεν μας τα έφτιαξαν ή που βούλιαξαν στη θαλάσσια διαδρομή τους γιατί ήταν ελαττωματικά (μας θυμίζει κάτι απ' την πρόσφατη πολιτική μας ιστορία αυτό;).

• Αξίζει να σημειωθεί ότι φιλελληνικό κίνημα αναπτύχθηκε και στην Αμερική. Χάρη στα φιλελληνικά αισθήματα του αμερικανικού λαού και στη φιλελληνική δράση των αμερικανών διανοουμένων, το ελληνικό ζήτημα έφτασε μέχρι το Κογκρέσο των ΗΠΑ, όπου ο πρόεδρος Μονρόε εκφώνησε λόγο υπέρ των Ελλήνων και του αγώνα τους. Και παρά τις δυσκολίες, λόγω της τεράστιας απόστασης,

το φιλελληνικό λαϊκό κύμα των Αμερικανών βοήθησε, όσο μπορούσε, με χρήματα και με εφόδια και αρκετοί εθελοντές ήρθαν και πήραν μέρος στην επανάσταση. Και είναι συγκινητικό ότι το πρώτο κράτος που αναγνώρισε επίσημα την ελληνική επανάσταση με έγγραφο του προέδρου του Γιόχαν Μπόγερ τον Ιανουάριο του 1822, ήταν η Αιτή, η μικρή και μακρινή Δημοκρατία των Μαύρων της Καραϊβικής! Μα, δυστυχώς, το πλοίο που έφερε φιλέλληνες Αιτινούς για να πολεμήσουν στον αγώνα της ανεξαρτησίας μας, ναυάγησε και κανείς από τους επιβαίνοντες δε σώθηκε. (Μήπως, εκτός από τους εκπροσώπους των τριών μεγάλων δυνάμεων, θα έπρεπε να καλέσει και εκπρόσωπο της Αιτής η χώρα μας, να παρευρεθεί στις επίσημες εκδηλώσεις για τα 200 χρόνια από την επανάστασή μας;)

20. Οι Εθνικές Συνελεύσεις

• Ένα επίσης αξιοθαύμαστο χαρακτηριστικό της επανάστασης ήταν η σύγκληση Εθνικών Συνελεύσεων και η ψήφιση Συνταγμάτων, που κατοχύρωναν ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και καθιέρωναν κοινοβουλευτικούς θεσμούς με βάση την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

• Στις Εθνικές Συνελεύσεις έρχονταν και αποφάσιζαν για σοβαρά εθνικά θέματα αντιπρόσωποι από τις διάφορες περιοχές, είτε με την έγκριση των κατοίκων για την αξιούση τους είτε με την οικονομική και πολιτική τους δύναμη. Η Α΄ Εθνοσυνέλευση συνήλθε στην Επίδαυρο από το τέλος Δεκεμβρίου 1821 ως τις αρχές Ιανουαρίου 1822. Ψήφισε τη Διακήρυξη της Εθνικής Ανεξαρτησίας και εξέλεξε πενταμελές Εκτελεστικό (δηλαδή Κυβέρνηση, για την εκτελεστική εξουσία) και εβδομηκονταμελές Βουλευτικό (δηλαδή Βουλή, για τη νομοθετική εξουσία). Η Β΄ Εθνοσυνέλευση έγινε τον Απρίλιο του 1823 στο Άστρος Κυνουρίας. Η Γ΄ τον Απρίλιο του 1827 στην Τροιζήνα Αργολίδας και εξέλεξε τον Ιωάννη Καποδίστρια ως πρώτο Κυβερνήτη. Η Δ΄ το καλοκαίρι του 1829 στο Άργος, με αντιπροσώπους που για πρώτη φορά προέρχονταν από εκλογές, και ρύθμισε θέματα λειτουργίας του κράτους (εθνικό νόμισμα ο φοίνικας, δικαστήρια, απαγόρευση εξαγωγής αρχαιοτήτων στο εξωτερικό κ.ά.). Και η Ε΄ συνήλθε, στο τέλος του 1831 ως τις αρχές του 1832, στο Άργος και μετά στο Ναύπλιο, και ανάμεσα στις αποφάσεις της ήταν η ψήφιση νέου συντάγματος.

• Παρόλο που γίνονταν πολλές μεθοδεύσεις, που αντικατόπτριζαν τις φιλοδοξίες των προσώπων και των φατριών και τις συγκρούσεις συμφερόντων που προαναφέραμε, εντούτοις, το φαινόμενο ενός λαού, που μετά από μακράν καταδυναστευση εξορμά σε αγώνα για ελευθερία ή θάνατο και μέσα στη φωτιά του απειλητικού πολέμου συγκαλεί συνελεύσεις προς συγκρότηση κυβέρνησης και βουλής, προς διακήρυξη των πολιτικών του ελευθεριών και ψήφιση δημοκρατικών συνταγμάτων, είναι αξιομνημόνευτο και θαυμαστό. Εκείνη την εποχή κανένα φιλελεύθερο σύνταγμα δεν υπήρχε στην Ευρώπη, όπου επικρατούσε η καταπίεση από τα απολυταρχικά καθεστώτα και από την προαναφερθείσα «Ιερή Συμμαχία» τους. (Βέβαια, μετά την απελευθέρωση, οι Βαυαροί και Όθωνας, κυβέρνησαν απολυταρχικά, μέχρι το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, που ανάγκασε το βασιλιά να δεχθεί την ψήφιση συντάγματος, που και πάλι το παραβίαζε ή και εντελώς το παραμέριζε).

21. Η παγκόσμια σημασία της Ελληνικής Επανάστασης

• Η Ελληνική Επανάσταση προκάλεσε συγκίνηση στους ευρωπαϊκούς λαούς αλλά και στη μακρινή αμερικανική ήπειρο. Στη γνωστή από την αρχαιότητα ιστορία και στον πολιτισμό των Ελλήνων, προστέθηκαν νέες σελίδες ηρωισμών και θυσιών για την ελευθερία, που προκάλεσαν, όπως προαναφέρθηκε,

και το κύμα αλληλεγγύης του φιλελληνισμού.

• Ο Ελληνικός Αγώνας εξέπεμπε και επίκαιρα πολιτικά μηνύματα στον υπόλοιπο κόσμο, σε εκείνους, κυρίως, που καταδυναστεύονταν από ανελεύθερα καθεστώτα. Έτσι, η φήμη και η σημασία της Ελληνικής Επανάστασης ξεπέρασε τα όρια αυτής της μικρής, βασανισμένης και επί αιώνες ξεχασμένης γωνιάς της γης και έλαβε παγκόσμιες διαστάσεις. Με την έκρηξή της και τη νικηφόρα κατάληξή της έβαλε σε κίνηση την ιστορική πορεία και άλλων λαών, επηρεάζοντας επαναστάσεις στην ευρωπαϊκή και την αμερικανική ήπειρο.

• Λες και μια τέτοια καλή μοίρα και αποστολή έχει επιφυλάξει από παλιά η Ιστορία για την πολύπαθη ελληνική γη. Και δεν πρέπει ποτέ να τη χάσει, όσο κι αν άλλοι προσπαθούν να της τη στερήσουν, και στο παρελθόν και σήμερα ...καλή ώρα!

• **Βέβαια, χωρίς κανείς να υποτιμάει την αξία της ελευθερίας που κατακτήθηκε**, μπορεί να αναρωτηθεί αν δικαιώθηκε πλήρως εκείνος ο αγώνας, αν, δηλαδή, έκτοτε, το νεοϊδρυθέν κράτος απολάμβανε και απολαμβάνει πλήρη εθνική ανεξαρτησία, αν είναι απαλλαγμένο από επεμβάσεις ξένων παραγόντων, «συμμάχων» και «προστατών» (Αγγλία, Αμερική, NATO, Γερμανία, Ευρωπαϊκή Ένωση κλπ.) και αν ο λαός που αγωνίστηκε και θυσίαστηκε για μια ανεξάρτητη πατρίδα, για μια δικαιότερη κοινωνία και μια καλύτερη ζωή, απαλλάχτηκε και από τον οικονομικό ζυγό, που τότε, εκτός από τους κατακτητές, εκπροσωπούσαν και οι κοτζαμπάσηδες και στη συνέχεια οι εγχώριοι και ξένοι κάτοχοι του μεγάλου πλούτου και εκπρόσωποι του μεγάλου κεφαλαίου. Αλλά η απάντηση θα απαιτούσε μεγάλη και ενδιαφέρουσα συζήτηση, πολύ χαρτί και πολύ μελάνι, για να είναι ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη. Ωστόσο, η πραγματικότητα μιλάει από μόνη της και δε λείπουν οι αποδείξεις για να βγάλει κανείς τα συμπεράσματά του, χωρίς καθόλου να υποτιμά την αξία του αγώνα του '21, που είναι δεδομένη.

22. Επίλογος

Όπως είχε ειπωθεί από την αρχή, αυτή η εξιστόρηση της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, παρόλο που κράτησε ένα χρόνο, μοιρασμένη στα τέρσερα φύλλα της εφημερίδας που κυκλοφόρησαν στη διάρκειά του, ήταν σύντομη. Περιέλαβε τα σπουδαιότερα γεγονότα και τα παρουσίασε σχεδόν επιγραμματικά, παραλείποντας λεπτομέρειες, που θα είχαν ενδιαφέρον, αν ο χώρος της εφημερίδας το επέτρεπε. Ωστόσο, παρά τις αδυναμίες, τις ελλείψεις και τις παραλείψεις, αν πρόσφερε κάτι η εξιστόρηση αυτή, ήταν η δυνατότητα να έχουν μια συνολική εικόνα για την επανάσταση, μέσα από ενιαίο κείμενο, όσοι τυχόν αναγνώστες τη χρειάζονταν. Επίσης, η δυνατότητα να διαβάσουν και κάποιες αλήθειες, που δεν αναφέρονται στα σχολικά βιβλία και στους πανηγυρικούς λόγους, οι οποίες, όμως, είναι αναγκαίες, για να ερμηνεύουμε σωστά την ιστορική μας διαδρομή, απαλλαγμένοι από μύθους και υπερβολικούς ενθουσιασμούς, να αποκτήσουμε αυτογνωσία και να διαμορφώνουμε την εθνική μας συνείδηση και, διδασκόμενοι από το παρελθόν, να χτίζουμε το μέλλον πάνω σε γερά θεμέλια, χωρίς να κάνουμε τα ίδια λάθη. **Αυτό θα ήταν και το καλύτερο αφιέρωμα στην επέτειο των διακοσίων χρόνων, πέρα από τις «επίσημες» φιέστες, τις μεγαλοστομίες και τις κακόγουστες γραφικότητες.**

Μια μικρή συμβολή στον εορτασμό της επετείου θέλησε να είναι και αυτή η σύντομη εξιστόρηση. Ίσως να τα ξαναπούμε, μια και έχουμε εφέτος την επέτειο των εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Μια ακόμα ευκαιρία εθνικής μνήμης, αλλά και εξαγωγής συμπερασμάτων και διδαγμάτων από εκείνη την εθνική τραγωδία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

- Στις 26-11-21 η **Βενέτη Αναστασία** και ο **Σκευοφύλαξ Βαλάντης** απέκτησαν **αγοράκι**.
- Στις 22-10-21 ο **Ιάκωβος Μπελώνιας** και η **Κωνσταντίνα Τσουκαλά** του Γεωργίου απέκτησαν **αγοράκι**.

Να τους ζήσουν τα νεογέννητα.

Απεβίωσαν και ετάφησαν

- 16-6-21 **Φρονίμου Γεωργίου** (91) στο Μοναστήρι.
- 13-10-21 **Κατσάμπουλα Σπυρούλα** (82) στον Άγιο Ηλία.
- 31-10-21 **Φάμελος Νικόλαος** (81) στο Μοναστήρι.
- 29-11-21 **Τάγαρη-Μανουσσοπούλου Σοφία** (91) στον Άγιο Ηλία.
- 2-12-21 **Παπαδοπούλου Ολυμπία** (90) στον Άγιο Ηλία.
- 8-12-21 **Αλεξανδρή Αντωνία** (89) στην Αθήνα.
- 10-12-21 **Τάγαρης Χρήστος** (60) στον Άγιο Ηλία.
- 19-12-21 **Καραβίδα Σοφία** (κόρη Τούλας Μανιάτη, 61) στην Αθήνα.
- 27-12-21 **Χατζή-Σπιθουράκη Θανασούλα** (92) στο Μοναστήρι.
- 4-1-22 **Πιτσιλής Σωτήριος** του Ηρακλή (70) στον Άγιο Ηλία.
- 6-1-22 **Δαΐκος Αθανάσιος** (102) στην Αθήνα.
- 13-1-22 **Κωνσταντοπούλου Αναστασία** (74) στον Άγιο Ηλία.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Στα πλαίσια της επιθυμίας του Συλλόγου Ζουρτσάνων Αθήνας-Πειραιά να ολοκληρωθεί το έργο της αποκατάστασης του Ιερού Ναού μας, θα δημοσιεύονται τα ονόματα των δωρητών στην εφημερίδα.

Όποιοι επιθυμούν να δημοσιευτεί η προσφορά τους, πρέπει, μετά την κατάθεση των χρημάτων στην τράπεζα, να ενημερώνουν την ταμιά του Συλλόγου κ. Χρυσούλα Κάσσαρη στο τηλ. 6936794512 με αντίγραφο απόδειξης στο viber.

- **Εις μνήμην Ηρώς Γ. Πιπιλή:**
Γεώργιος Δαΐκος 500€
Βαρβάρα Πιπιλή-Σταμοβλάση 500€
Βασίλης και Μίνα Κέκη 500€
Μαρία Χρ. Πιπιλή 200€
- **Εις μνήμην Ιωάννη Πιπιλή του Λεωνίδα:**
Βαρβάρα Πιπιλή-Σταμοβλάση 500€
Βασίλης και Μίνα Κέκη 500€
Μαρία Πιπιλή-Δακτυλίδου 200€
- **Εις μνήμην Αθανασίου Δαΐκου:**
Γεώργιος Δαΐκος..... 3000€
Βασίλης και Μίνα Κέκη 1000€

Αρ. Εθνικής Τράπεζας: (IBAN) GR880110382000038229623574

Εισφορές

για την εφημερίδα

Τριανταφυλλόπουλος Ιωάννης του Σπύρ.	25€
Δημόπουλος Διονύσιος	25€
Δημήτριου Φώτιος	100€
Βλάχης Ιωάννης & Βλάχη Μαρία	70€
Γλούμης Τιμοθέων & Βάγια Τούλα	10€
Μπαρόγιωργας Φώτιος	20€
Κρανίτης Κων/νος του Παναγ.	50€
Παπαδόπουλος Νικόλαος του Παν.	50€
Λούτσος Διονύσιος του Αθαν.	20€
Τάγαρης Δημήτριος	200€
Βλάχου Άννα συζ. Θεοδώρ.	10€
Βλάχου-Αλεξίου Παναγούλα	10€
Βλάχου-Κουτή Αγγελική	20€
Βλάχου-Παύλου Χρυσούλα	15€
Σμυρνή Ελένη & Σμυρνής Γρηγόριος	20€
Βλάχη Παναγιώτα χήρα Γρηγορ.	20€
Γκουβάτσου Αθανασία του Γεωργίου	10€
Γκουβάτσος Κων/νος του Γεωργίου	10€
Γκουβάτσος Νικόλαος του Γεωργίου	10€
Πιπιλή Μαρία του Χρήστου	50€
Πιπιλή-Σταμοβλάση Βαρβάρα	50€
Θωμόπουλος Γεώργιος	20€
Χήνας Στέλιος	20€
Χανιώτης Παναγιώτης	20€
Τσοούτα-Δαμήγου Ευσταθία	20€
Γλούμης Θεόδωρος	50€
Σούμας Βασίλειος	30€
Αυγερινός Αναστασίας	20€

Τσούτας Νικόλαος ιερέας	20€
Ατσαλάκης Γεώργιος	25€
Κάσσαρης Αναστάσιος	50€
Τάγαρης Δημήτριος	40€

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ: Οι συνδρομές που πληρώθηκαν την ημέρα των αρχαιρεσιών για την εγγραφή νέων μελών και για την ανανέωση της εγγραφής παλαιότερων, θα δημοσιευθούν στο επόμενο φύλλο, για τεχνικούς λόγους.

Εις μνήμην

— Παπανδρέου Γεώργιος του Νικ.	200€
στη μνήμη του πατέρα του Νικολάου	
— Ζαριφόπουλος Τάκης	50€
στη μνήμη Ζούπινα Αγγελικής	
— Ζαριφόπουλος Τάκης	50€
στη μνήμη Παπαγεωργίου Αγγελικής	
— Ζαριφόπουλος Τάκης	50€
στη μνήμη Φάμελου Νικολάου	
— Αυγερινός Αναστάσιος	50€
στη μνήμη συζύγου, αδελφών	
και εγγονής του Ερυφίλης	50€
— Κουρούβανη Αναστασία	50€
στη μνήμη της προεσβυτέρας Αθανασίας Κουρούβανη	
— Οικογένεια Δημητρίου Τάγαρη:	
στη μνήμη της αδελφής τους	
Σοφίας Τάγαρη	100€
στη μνήμη του αδελφού τους	
Γεωργίου Τάγαρη	60€

Αθανάσιος Δαΐκος: Έφυγε ένας δικός μας άνθρωπος

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Ζουρτσάνων Αθήνας, εκ μέρους όλων των μελών και φίλων του Συλλόγου και των συμπατριωτών, εκφράζει τη βαθύτατη θλίψη του για το θάνατο του αείμνηστου Θανάση Δαΐκου και τα θερμά του συλλυπητήρια στους οικείους του.

Ό,τι και να πει κανείς για τον εκλιπόντα, θα είναι λίγο. Ιστορικό μέλος του Συλλόγου μας, από τους πρωταγωνιστές της ίδρυσης, της ενδυνάμωσης και της λειτουργίας του, εξαιρετος αρθρογράφος της εφημερίδας μας μέχρι πρόσφατα, με την ευρεία μόρφωση, τη βαθιά ελληνομάθεια και την καλ-

λιτεχνική-καλλιγραφική πένα του, λάτρης της Ζούρτσας και της λαϊκής παράδοσης και πρωτοστάτης, ως συμπολίτης και άριστος αρχιτέκτονας, σε αρχιτεκτονικά έργα που θα μείνουν αθάνατα στολίδια για το χωριό μας.

Άνθρωπος αγαπητός και προσηνης σε όλους, έφυγε από τη ζωή πλήρης ημερών και προσφοράς, αφήνοντας έντονο το αποτύπωμα της προσωπικότητάς του και του έργου του, με εξασφαλισμένη την αιώνια μνήμη στο μυαλό μας και στις ψυχές μας.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο

Στη μνήμη του Θανάση Δαΐκου

Μαστροθανάση τον αποκαλούσα και στο πρόσωπό του ένα λαμπερό μειδίαμα υπερηφάνειας διαγραφόταν. Λες και τούτη η λέξη τον ανέβαζε επίπεδα παραπάνω από αυτό που ήταν: ένας εξαιρετικός μηχανικός, που είχα την τύχη να γνωρίσω το 1982. Ως συνταξιούχος μου συστήθηκε, στη δύση της καριέρας του. Μάλλον στο λυκαυγές της, θα έλεγα εγώ, σε ότι αφορά εμάς, τους Ζουρτσάνους.

Πλατεία, καμπαναριό και κρήνη Αγίου Νικολάου, ιατρείο - λαογραφικό μουσείο, Μπούρα, βρύση Καραντώνη, Άγιος Αθανάσιος, Άγιος Νικόλαος, Τριάντα. Έργα πνοής, που υλοποιήθηκαν με τις εισφορές όλων των Ζουρτσάνων και το Σύλλογο της Αθήνας, έχουν και τη δική του υπογραφή. Πρόκειται για έργα που συνθέτουν πλέον την ταυτότητα της κωμόπολής μας. Έργα στα οποία και ο Μαστροθανάσης -μεταξύ πολλών άλλων- αφιέρωσε το χρόνο του, την έμπνευσή του, το ταλέντο του, το μόχθο του.

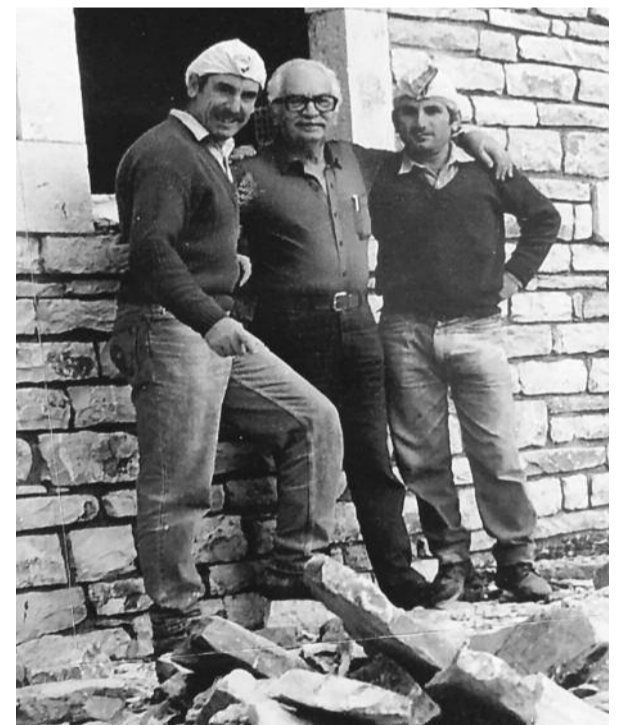
“Οι άνθρωποι φεύγουν, τα έργα μένουν, Μαστροθύμιο”, μου είπε κάποια στιγμή που δουλεύαμε στον Αγίο Νικόλα. Και οι άνθρωποι μένουν Μαστροθανάση! Μένει η αγάπη τους για αυτό τον τόπο. Τη βλέπω στο κρύο νερό της Μπούρας, την ακούω στο καμπαναριό του Αγίου Νικόλα, την αισθάνομαι, σαν αγναντεύω ψηλά από τον Αγίο Θανάση.

Καλό ταξίδι, Μαστροθανάση.

Ευθύμιος Γ. Βλάχος

1951, αλλαγή σκεπής Αγίου Νικολάου. Διακρίνονται από δεξιά προς τα αριστερά: Πιπιλής Γεώργιος, καρδιολόγος, Δαΐκος Αθανάσιος, μηχανικός, Κάσσαρης Παναγιώτης, μαραγκός. Με χρήματα ομογενών της Αμερικής, που έφερε ο Πιπιλής, και τις γνώσεις του τότε, άρτι αποφοιτήσαντα από το Πολυτεχνείο, Θαν. Δαΐκου και το μεράκι του Κάσσαρη, έγινε η πρώτη επισκευή της σκεπής του ναού.

2002, εργασίες στο Ιατρείο: στο κέντρο ο Θαν. Δαΐκος, με τους πετράδες Θύμιο Βλάχο (αριστερά) και Θεωρή Βλάχο (δεξιά). «Τούτοι οι μαστόροι με έκαναν τη Ζούρτσα απ' την αρχή να αγαπήσω».

Σοφία Δημ. Τάγαρη

Στις 28/11/2021 έφυγε από κοντά μας στην Αθήνα η αγαπημένη μας αδελφή Σοφία, ετών 91, αγαπητή σε όλους μας, καθώς και σε όλη τη Ζούρτσα, γνωστή για την μεγάλη καλοσύνη της σε όλους.

Ετάφη στις 30/11/2021 στον Προφήτη Ηλία στη Ζούρτσα.

Στα Άγια η ψυχή σου αγαπημένη μας αδελφή Σοφία.

Οικογένεια Δημητρίου Τάγαρη

Εις μνήμην του παππού μας Ιερέως Νικολάου Γεωργ. Γκουβάτσου

Ο Παπα-Νίκος Γκουβάτσος (1936-2021) ήταν το τρίτο στη σειρά παιδί (από 6) του Γεωργίου Γκουβάτσου και της Ευγενίας (Κούλας), το γένος Αποστολοπούλου, από τη Βερβίτσα (Πετράλωνα). Μεγάλωσε στη Νέα Φιγαλία, όπου τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο, στη συνέχεια έμαθε την τέχνη του κουρέα στη Λέρο και επιστρέφοντας στη Ζούρτσα σε ηλικία 17 ετών, άνοιξε κουρείο στην κεντρική πλατεία, όπου και εργάστηκε μέχρι που έγινε ιερέας στα 41 του έτη. Ήταν παντρεμένος με τη Θανασούλα (Αθανασία), κόρη του Κωνσταντ. Δάβανου και της Θεοδώρας Καπλάνη. Συμπορεύτηκαν στη ζωή αποκτώντας 3 αγόρια, τον Γιώργο, τον Κώστα και τον Γιάννη.

Φοίτησε στην Ιερατική Σχολή Κυπαρισσίας, το 1977 χειροτονήθηκε Διάκονος και μετά ιερέας από τον μακαριστό Μητροπολίτη Τριφυλίας και Ολυμπίας Στέφανο, το 1978 διορίστηκε εφημέριος στον Άγιο Γεώργιο Καρυών Τριφυλίας (Κάτω Κοπάνισσας) και σε λίγο αποστάθηκε ως εφημέριος στη νεοσύστατη ενορία του Αγίου Γεωργίου Γιαννιτσοχωρίου. Εκεί, με τη βοήθεια αξίων συνεργατών του και όλων των Γιαννιτσοχωριτών, φρόντισε να αποπερατωθεί ο περικαλλής πέτρινος Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου και να επισκευαστούν και να συντηρηθούν και οι υπόλοιποι ναοί του χωριού. Υπηρέτησε φιλοπόνως το θυσιαστήριο στην ενορία του

Αγίου Γεωργίου επί 41 συναπτά έτη μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2018, όταν και υπέβαλε την παραίτησή του στον Μητροπολίτη Χρυσόστομο προς συνταξιοδότηση λόγω γήρατος, καθώς και για να αφιερωθεί στην πρεσβύτερα του γιαγιά μας Αθανασία, που έδινε και αυτή τον δικό της αγώνα. Έχασε την αγαπημένη του παπαδιά, την πολυαγαπημένη μας γιαγιά Αθανασία, τον Οκτώβριο του 2019, κάτι που του στοίχισε πολύ και επιβάρυνε πολύ κυρίως την ψυχική υγεία του.

Ο παππούς μας, μας αποχαιρέτησε κι αυτός στις 16 Αυγούστου 2021, από εγκεφαλικό και έπειτα από ολιγοήμερη παραμονή του στο Νοσοκομείο Κυπαρισσίας. Ήταν ένας γνήσιος Ζουρτσάκος, που αγαπούσε με θέρμη την πατρίδα του και αγωνιούσε μέχρι και την τελευταία στιγμή για τον Άγιο Νικόλαο που παρέμενε ακόμη κλειστός. Και η γιαγιά πάντα εκεί συμπαραστάτισσα, πρεσβύτερα με όλη τη σημασία της λέξης, η συνεισφορά της πολύ μεγάλη και αξιοθαύμαστη, με καρδιά μεγάλη κρατούσε το σπίτι και τον παππού, όντας το στήριγμα της οικογένειας. Καλό παράδεισο παππούλη και γιαγιά!

Τα εγγόνια σας:
Αθανασία-Νίκος-Αλέξανδρος-Νίκος-Κωνσταντίνος-Αθανασία-Θανάσης-Νίκος-Χαράλαμπος

ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ (6η συνέχεια)

Όλα αυτά πέρασαν από το μυαλό της Διαμάντως και της τάρaxαν την ψυχή. Είχε γείρει η καπετάνισσα στο πλευρό της βαφτιστήρας της, είχε περάσει το ροζιασμένο αλλά στιβαρό παρά τα πενήντα πάνω κάτω χρόνια της – εκείνες τις δισεκατομμύρια λεπτό μετρούσε χρόνια και κάθε χρόνος λογιόταν αιώνας – γύρω από τον λαϊκό και χάριδευο το κεφάλι και τα ξεπλεκα μαύρα μαλλιά της μικρής που στεφάνωναν σα μετάξι το παιδικό κεφάλι. Η Βαγγελίτσα είχε σκύψει στην ποδιά της και άφησε τις βρύσες των σμαραγδοπράσινων ματιών της να στάζουν πάνω στην ποδιά της Αδαμαντίας. Οι βρύσες αυτές, από τότε που τις σκάλισε ο Πλάστης και η φύση στο πρόσωπο της Βαγγελιώς, δεν έπαψαν να τραβάνε νερό από τις στέρνες της ορφάνιας, της φτώχειας και της σκλαβιάς. Και οι στέρνες αυτές, που γέμιζαν νερό πολλά παιδικά ματάκια στον Μοριά και τη ζήση ολάκερη, δυστυχώς θα κάνουν χρόνια και καιρούς για να στερέψουν. Κι αν βρισκονται άνθρωποι, όπως η Διαμάντω η ηρωίδα μας, που ξαναφέρνουν τα παιδικά χαμόγελα στα τσακισμένα από τον πόνο και την ανάγκη πρόσωπα, όπως ο καλός άνεμος οδηγεί τα διαβατικά πουλιά να ξεποστάσουν σε τόπο βραχόδη όπου αναβλύζει γάργαρα μα στυφό νερό.

Έτσι γερμένη η Διαμάντω και βαστώντας τη Βαγγελιώ στον κόρφο της έπιασε να σιγοτραγουδά ένα τραγούδι από αυτά που χαρακτηρίζουν το γένος των Ρωμιών, από αυτά όπου σμίγει η χαρά με τη λύπη, ανταμώνει η απελπισία με την ελπίδα, θρηνείται και παινεύεται ο πρώτος του σπιτιού και του τόπου:

«- Για κάτσετε, σιγήστε, να ιδούμε ποιος μας λείπει. / Μας λείπει ο κάλλιος του σπιτιού κι ο πρωτονοικοκύρης, / που ήταν στο σπίτι φλάμπουρο, στην εκκλησιά φανάρι / το φλάμπουρο τσακίστηκε και το φανάρι εσβήστη. / Κρίμα σ' εκείνον που έπεσε, αλί σ' αυτόν που εσθάθη».

Ξαφνικά, εκεί που η Διαμάντω και η πνευματική θυγατέρα της είχαν καθαρίσει της ψυχής τους τα βάθη από τους καημούς και τα σαράκια, ποδοβολητά αλόγου και λίγο μετά το τρίξιμο της μικρής σιδερένιας εισόδου στο μικρό αλλά περιποιημένο χάνι του δρόμου προς τη Μεθώνη ήρθε να τις προσγειώσει.

Το βλέμμα και των δύο γυναικών, της καπετάνισσας που κόντευε να πενηνταρήσει την εποχή αυτή, παραμονές των Φώτων του 1820, και της νεαρής βαφτιστήρας της, έπεσε σαν αστραπή σε έναν Τούρκο που έμπαινε με τη συνοδεία του τη στιγμή εκείνη μέσα στο ζεστό χάνι. Είχε πέσει το σούρουπο και έξω ο δυνατός βοριάς, που φύσαγε όλη τη διάρκεια της μέρας, λες και είχε πέσει και αυτός να αναπαυτεί στο κονάκι του για να απολαύσει την ξάστερη γενναριάτικη νύχτα και την ξέλαση των νυχτοπουλιών. Αυτά, είτε θέλοντας να ξεορκίσουν τα Καλλικατζούδια, τα Σμιρδάλια και τα άλλα δαιμονικά που αλώνιζαν το Δωδεκάμερο, που ξέπνεε σε λίγες ώρες, και ετοιμάζονταν για την επιστροφή τους στα έγκατα της γης, είτε όντας τα ίδια δαιμονικά μεταμορφωμένα σε φτερωτά της νύχτας που αποχαιρέτουσαν τον Επάνω Κόσμο για τις σκο-

τεινιές και τους ζόφους της Κάτω Ζήσης, είχαν στήσει ένα τρελό τραγούδι, πότε σπαραχτικό και πότε χαρμόσυνο, πότε απαλό και πότε έντονο και διαπεραστικό. Αποκαμωμένοι είχαν πέσει να κοιμηθούν στο κονάκι τους στο πάνω πάτωμα του χανιού οι δύο συνοδοί των γυναικών, ο Στάχος ο αλογάρης και ο κάπος, ο πιστός Μανόλης. Αυτός ο τελευταίος ακόμη έφερνε βαριά τον χαμό του αφεντικού του, του καπεταν – Γρηγόρη. Όλο και καταριόταν τις φτωχές ελιές του χωριού του που τον είχαν κρατήσει μακριά από τον άρχοντα στο μοιραίο εκείνο ταξίδι του στην Τρίπολη. Όλο και πιο συχνά έπνιγε τον πόνο και τις τύψεις του στο πιστό και στο κλάμα. Τα δύο παληκάρια της Διαμάντως είχαν απομείνει στα υποστατικά τους, ο ένας στη Ζούρτσα ο άλλος στην Αρκαδία, για να συντονίσουν το λιομάζωμα, εμπιστευόμενοι τη μάνα και την ψυχαδερφή τους στους δύο μπιστικούς τους.

Άξαφνα με το μπάσιμο του Τούρκου στην κεντρική αίθουσα του επαρχιακού χανιού, σαν να πήρε και ο Βοριάς να ξαναθεριεύει. Μία γερή ριπή ταρακούνησε τα τζάμια, τα ξύλινα δοκάρια και τις παραστάδες της μέσα πόρτας. Η συνοδεία του Οθωμανού είχε σύρει να καταλύσει στα πάνω δώματα. Ο χανιτζής, με ύφος βαρυστημένο, αδιάφορο αλλά και υποτακτικό, έσπυε μαζί με τους δύο παραγιούς του να ξεφορτώσουν τα δύο βαρυφορτωμένα μουλάρια και να τα οδηγήσουν στο ζεστό στάβλο μακριά από τα πάθη και τις έγνοιες των ανθρώπων.

Ο Τούρκος εκείνος με τη γεροδεμένη κορμωστασιά, το εξεταστικό γερακίσιο βλέμμα των μικρών καφετιών του ματιών, τα πυκνά φρύδια, το αραιό γκριζό μαλλί, την ελαφρώς φουντωτή και απεριποίητη γενειάδα, την πλούσια αλλά όχι πολυτελή ενδυμασία, έδειχνε ξενομερίτης και δε θυμίζε τους καλοζωισμένους Μωραϊτότουρκους που διαφέντευαν τους δύσμοιρους Ρωμιούς, από τους πιο ταπεινούς μέχρι τους πιο επιφανείς αρχόντους όπως οι Γρηγοριαδέοι. Πιο οικείο πρόσωπο για τη Διαμάντω ήταν ο συνομιλητής του άγνωστου, ο οποίος έδειχνε ντόπιος και έκανε γρήγορα την αρχόντισσα να καταλάβει ότι επρόκειτο για κάποιον ενοικιαστή των φόρων. Οι δύο άνδρες, καθισμένοι στα κάπως φτωχικά αλλά οπωσδήποτε καλοδουλεμένα χαλιά της κεντρικής αίθουσας και κοντά στο παράθυρο, ακριβώς απέναντι της Αδαμαντίας και της αναδεξιμάδας της συζητούσαν χαμηλόφωνα. Η καπετάνισσα διηγείτο στη Βαγγελιώ ιστορίες για την πολιτεία της Μεθώνης, εκείνης για όπου είχαν κινήσει, και της εξηγούσε τις παιδικές απορίες για τη μεγάλη γιορτή των Φώτων που θα γιόρταζαν – πρώτα ο Θεός – την επόμενη μέρα. Ταυτόχρονα η ακοή της ήταν στραμμένη στους δύο Τούρκους. Την εποχή εκείνη του σκοταδιού και της φοβέρας έπρεπε κάθε κυνηγημένο αγρίμι να προσέχει πολύ κάθε που ξαπόσταινε για νερό.

(Συνεχίζεται)

Χρήστος Χαχόλος
Φιλολόγος του Γυμνασίου Νέας Φιγαλίας

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ

Πλήθος χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων πραγματοποιήσε η Τοπική Κοινότητα Νέας Φιγαλίας με τη συνεργασία τοπικών φορέων: τοποθέτηση και φωτισμός χριστουγεννιάτικου δέντρου και κάλαντα από παιδιά στην κεντρική πλατεία, άναμμα δέντρου στη Φασκομηλιά, τοποθέτηση και φωτισμός καραβιού και φάτνης στην πλατεία Ηρώων και Ρέτζιου, αντίστοιχα, βόλτα με το τρενάκι και πέρασμα του Αί Βασίλη από τα σπίτια, αφού η σχετική εκδήλωση για τα παιδιά ματαιώθηκε λόγω των μέτρων για την πανδημία.

Η Τοπική Κοινότητα ευχαριστεί τους φορείς-συνδιοργανωτές των εκδηλώσεων, το Δήμο μας, το σύλλογο Φασκομηλιάς, το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, τον πολιτιστικό σύλλογο Νέας Φιγαλίας, το σύλλογο Γυναικών, τον Α.Ο. Απόλλων, για τη συμβολή τους στην πραγματοποίηση των εκδηλώσεων. Επίσης ευχαριστούμε τον κόσμο, που με την παρουσία του στήριξε τις γιορτές, τους επαγγελματίες αλλά και άλλους εθελοντές, που πρόσφεραν υλικά (φωτάκια κ.ά.) και εργασία για τις κατασκευές και τον στολισμό, γλυκά, ζεστά κρασιά, αναψυκτικά και άλλα.

Όλοι Μαζί Μπορούμε Πολλά και Ευχόμαστε ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ!!!

Ο πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Νέας Φιγαλίας
Νίκος Κουτσόπουλος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε πολύ τη συμπατριώτισσά μας **κ. Σύσση Ν. Καπλάνη**, που με την ιδιαίτερη επιμέλειά της εκδόθηκε το βιβλίο **“Ζούρτσα 1821”**, στα πλαίσια των επετειακών εκδηλώσεων των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Το βιβλίο αναφέρεται στη συμβολή των δικών μας προγόνων, της Ζούρτσας και της γύρω περιοχής, στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας και παράλληλα στη ζωή και την προσφορά της Αδαμαντίας Γρηγοριάδου, αγωνίστριας του 1821 από το χωριό μας, που οι σύγχρονες συμπατριώτισσές μας είχαν την πρωτοβουλία και τη φροντίδα να γίνει η προτομή της, ως μνημείο-σύμβολο αντίστασης στη σκλαβιά και τη μετριοτήτα.

Το βιβλίο είναι καρπός φιλοτιμίας και μεγάλου μόχθου της συγχωριανής μας **κ. Ελένης Γιαννίκου, φιλόλογου καθηγήτριας στο Γυμνάσιο και Λύκειο Νέας Φιγαλίας, πολύτιμο για την τοπική μας Ιστορία, και, επιμελημένο με αγάπη, ευαισθησία και καλαισθησία από την κ. Σύσση Καπλάνη, αξίζει την προσοχή μας και δικαιούται μια θέση στη βιβλιοθήκη όλων μας.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η Τοπική Κοινότητα Νέας Φιγαλίας ευχαριστεί και συγχαίρει την **κ. Μαρία Χρ. Πιπιλή και τον γιό της κ. Μενέλαο Χρ. Πιπιλή**, που συμφώνησαν να κόψει η Κοινότητα το μπαλκόνι τους που βλέπει στο δρόμο, ώστε να γίνει διάνοιξη και να διευκολύνεται η διέλευση των μεγάλων, κυρίως, οχημάτων, λύνοντας έτσι ένα σοβαρό πρόβλημα κυκλοφορίας, που ταλαιπωρούσε επί χρόνια αυτοκίνητα και πεζούς στο χωριό μας. **Επιπλέον, έδωσαν έτσι ένα παράδειγμα αναγνώρισης του κοινού συμφέροντος πάνω από το ατομικό.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΝΕΑΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ

Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί του Γυμνασίου ευχαριστούμε θερμά:

1. Την **κ. Δέσποινα Βασ. Γλούμη για τη δωρεά τεσσάρων τάμπλετ και**
2. Τον **κ. Τάκη Ζαριφόπουλο για τη δωρεά ενός σκάνερ.** Με την ευγενική προσφορά τους στο σχολείο μας συμβάλλουν έμπρακτα στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής και διοικητικής λειτουργίας του.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Λόγω έλλειψης χώρου δεν ήταν δυνατή η δημοσίευση μερικών κειμένων σε αυτό το φύλλο και μάλιστα εκείνων που λάβαμε μετά το κλείσιμο της ύλης.

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΡΕΝΟ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ (Α΄ μέρος)

Οι Σιδηρόδρομοι Πειραιώς Αθηνών Πελοποννήσου (Σ.Π.Α.Π.) είναι ριζωμένοι στη μνήμη των παλιότερων, γιατί ήταν συνυφασμένοι με τη ζωή τους.

Ήταν δίκτυο που γνώρισε μεγάλη άνθηση. Για πάνω από έναν αιώνα μετέφερε εκατομμύρια επιβάτες και χιλιάδες τόνους εμπορευμάτων, συνεισφέροντας στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Πελοποννήσου.

Είχαμε και τον σταθμό μας στο Θολό, όπως μας θυμίζουν οι φωτογραφίες.

Αριστερά ο σταθμός μας, τότε που έβλεπε τα τρένα, όχι μόνον να περνούν αλλά και να σταματούσαν για τους επιβάτες, και δεξιά η διασταύρωση με το δρόμο προς θάλασσα.

Όμως στις μέρες μας είχε άδοξο τέλος και έπαυσε να λειτουργεί.

Έπεσε θύμα των εκάστοτε κυβερνητικών επιλογών, της ανόδου του βιοτικού επιπέδου, που έκανε την απόκτηση αυτοκινήτου πιο εύκολη, του αθέμιτου ανταγωνισμού των οδικών μεταφορών και, τέλος, της οικονομικής κρίσης από το έτος 2010 και μετά, που ήταν και η χαρακτηριστική βολή για το προσωρινό (κατά τον ΟΣΕ) κλείσιμο του δικτύου.

Το παρόν άρθρο επικεντρώνεται κυρίως στις συνέπειες της αναστολής λειτουργίας και είναι άρθρο διαμαρτυρίας και ερωτημάτων, που η Πολιτεία είναι υποχρεωμένη να απαντήσει. Πολλά έχουν γραφτεί κατά καιρούς στις τοπικές εφημερίδες της Πελοποννήσου για την εγκατάλειψη του δικτύου. Αλλά και ο Σύλλογος Φίλων Σιδηροδρόμου (ΣΦΣ) μέσω του περιοδικού που εκδίδει, εκδηλώνει το ενδιαφέρον του, άλλη μια φορά, για την τύχη του δικτύου, με αφορμή τη μαύρη επέτειο των 10 χρόνων από την αναστολή λειτουργίας του. Μια αναστολή που προκάλεσε ανεπανόρθωτες ζημιές στην επιδομή (κτιριακές εγκαταστάσεις, γέφυρες, γραμμές) και στο τροχαίο υλικό, μια αναστολή χωρίς κανένα όφελος για τις τοπικές κοινωνίες και γενικά για το κράτος.

Το πρώτο ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: μπορούμε το δίκτυο να επιβιώσει και -γιατί όχι- να ανταγωνιστεί τα άλλα μέσα μεταφοράς στις μέρες μας; Τα σημάδια υποβάθμισης άρχισαν να φαίνονται στις αρχές της δεκαετίας του '90. Το παλιό τροχαίο υλικό (οι αυτοκινητάμαξες, βαγόνια κλπ.), που δεν προσέφερε άνεση και ταχύτητες, και η κατασκευή του νέου αυτοκινητόδρομου Κορίνθου-Τριπόλεως καθιστούσαν το τρένο μη ανταγωνίσιμο. Ο κόσμος άρχισε να το εγκαταλείπει. Τότε ο Ο.Σ.Ε. προμηθεύτηκε νέο τροχαίο υλικό, σε πρώτη φάση (το έτος 1991) τις A/A MAN προαστιακού χαρακτήρα, και ένα χρόνο αργότερα τις A/A MAN4 τύπου Intercity. Ήταν ένα βήμα εκσυγχρονισμού και ο κόσμος επέστρεψε στο τρένο για τις μετακινήσεις του. Εκτός, όμως, από τις προμήθειες του νέου τροχαίου υλικού έπρεπε να γίνουν και άλλες ενέργειες από μεριάς ΟΣΕ, στις οποίες θα αναφερθώ παρακάτω.

Για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 δαπανήθηκαν μεγάλα ποσά και ένας από τους τομείς που χρηματοδοτήθηκε ήταν και ο σιδηρόδρομος. Για την Πελοπόννησο ο ΟΣΕ

προμηθεύτηκε καινούργιες αυτοκινητάμαξες τύπου Railbus STADLER. Στη συνέχεια, από την Ευρωπαϊκή Ένωση απορροφήθηκαν κονδύλια από τα Περιφερειακά Επενδυτικά Προγράμματα Πελοποννήσου (Π.Ε.Π. 2000-2006), με τα οποία άρχισαν μεγάλης κλίμακας έργα ανακαίνισης των γραμμών στο παραλιακό κομμάτι Πάτρα - Πύργος - Κυπαρισσία - Καλαμάτα (σκυροστρώσεις, αντικατάσταση σιδηροτροχιών) και στο ορεινό κομμάτι της Τριπόλεως. Επίσης,

κατόπιν συμφωνίας με τις εταιρείες Siemens-Bombardie, τοποθετήθηκαν συσκευές ΑΣΙΔ (Αυτόματες Συσκευές Ισόπεδων Διαβάσεων) σε όλο το δίκτυο, δηλαδή μπάρες αυτόματης λειτουργίας στις αψύλακτες διαβάσεις, για να εκτελούνται πιο γρήγορα και, κυρίως, με ασφάλεια, τα δρομολόγια των τρένων. Επίσης, τοποθετήθηκαν σύγχρονες συσκευές λίπανσης τροχών στο πλήρως ανακαινισμένο ορεινό κομμάτι της Τριπόλεως. Τα παραπάνω έργα και προμήθειες, έδωσαν την εντύπωση ότι ήταν βήματα αναβάθμισης και κυρίως επιβίωσης του δικτύου, που στις μέρες μας διαψεύστηκαν. Εντωμεταξύ, τα δρομολόγια εκείνα τα χρόνια (από το 2004 μέχρι το τις 31-07-2009), που εκτελούνταν κυρίως από τη νέα παραλαβή, ήταν εξυπηρετικά, κλιματιζόμενα, και είχαν κερδίσει την εμπιστοσύνη του επιβατικού κοινού. Αν εξαιρέσουμε το τρένο για την Τρίπολη, (δεν πήγε ποτέ στην Καλαμάτα, παρόλο που η γραμμή ήταν έτοιμη), το οποίο δεν μπορούσε να ανταγωνιστεί τον αυτοκινητόδρομο, υπήρχε μια ικανοποιητική επιβατική κίνηση στο παραλιακό κομμάτι και στο Ναύπλιο και τα τρένα είχαν καλή πληρότητα. Εξυπηρετούσαν τα θαλάσσια μπάνια, τις αγορές, την πρόσβαση σε υπηρεσίες, τις ιατρικές ανάγκες, τις μετακινήσεις εργαζόμενων και σπουδαστών, ακόμη και τις ανάγκες μιας ψυχαγωγικής βόλτας ή ταξιδιού.

Επομένως, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα που έθεσα στην αρχή είναι η εξής: Ναι, το τρένο μπορούσε να επιβιώσει! Μπορεί να μην έφερνε πάντοτε οικονομικό κέρδος, να υπήρχαν αυξημένα λειτουργικά έξοδα, αλλά το κοινωνικό κέρδος και η ζωή που έδινε στην Πελοπόννησο ήταν ανεκτίμητα. Και ενώ μέχρι τις 31-07-2009 όλα δούλευαν «ρολόι», την επόμενη μέρα τα πάντα άλλαξαν. Η 1η Αυγούστου 2009 ήταν η ημέρα που καταργήθηκε από τον Ο.Σ.Ε. πλήθος δρομολογίων, στα πλαίσια, τάχα, της εξυγιάνσης και οδήγησε το Σιδηρόδρομο στην Ελλάδα προς την πλήρη απαξίωσή του. Η συγκεκριμένη ημερομηνία ήταν η αρχή του τέλους για την ΣΠΑΠ. Εκεί που είχε κερδίσει το στοίχημα για την επιβίωσή της, το έχασε μέσα σε μια ημέρα. Ο κόσμος άρχισε να εγκαταλείπει το τρένο, γιατί τα δρομολόγια ήταν λίγα και δεν εξυπηρετούσαν όπως πριν. Με αφορμή ένα θανατηφόρο ατύχημα στον Αχλαδόκαμπο Αρκαδίας, ο ΟΣΕ καταργεί τα δρομολόγια για Τρίπολη. Το τροχαίο υλικό απαξιωνόταν (αν εξαιρέσουμε τα

Railbus που ήταν καινούργια) σιγά σιγά, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του προσωπικού στο μηχανοστάσιο της Καλαμάτας, αφού το αντίστοιχο στο Ρέντη είχε κλείσει.

Με το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης στην πατρίδα μας, το 2010, ο σιδηρόδρομος στην Ελλάδα βρέθηκε στο μάτι του κυκλώνα. Έγινε «τεμαχισμός» του ΟΣΕ σε τέσσερις διαφορετικές εταιρείες (ΟΣΕ, ΕΕΣΤΥ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΓΑΙΑΟΣΕ) με εντολή των Βρυξελλών και αναστολή λειτουργίας γραμμών, για περιορισμό των δαπανών από προϋπολογισμό του κράτους. Στο στόχαστρο βρέθηκε η Πελοπόννησος και η Δυτική Μακεδονία. Το ίδιο έτος άρχισαν να καταργούνται τμήματα της μετρικής γραμμής από το Κιάτο μέχρι το Διακοπτό, και αργότερα από το Διακοπτό μέχρι την Πάτρα. Το μετρικό δίκτυο συρρικνωνόταν σταδιακά.

Ο Σύλλογος Φίλων Σιδηροδρόμου δεν είχε μείνει αδρανής σε αυτή την υπόθεση. Στις 14 Οκτωβρίου, κατά την διάρκεια διαβούλευσης του νομοσχεδίου, προσκλήθηκε από την διαρκή επιτροπή οικονομικών υποθέσεων της βουλής και εξέθεσε τις τεκμηριωμένες απόψεις του, με αναλυτικές μελέτες και προτάσεις, που έκαναν μεγάλη αίσθηση. (Βλ. περιοδικό «ΣΙΔΗΡΟΤΡΟΧΙΑ» τεύχος 37-38).

Εικόνες εγκατάλειψης, καταστροφής και ερήμωσης με τεράστιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος

Παράλληλα, εκείνη την χρονιά πραγματοποιήθηκαν αρκετές φωτογραφικές εκδρομές από μέρους του συλλόγου, αφενός γιατί το μέλλον ήταν αβέβαιο, και, αφετέρου, για να γίνει μια τελευταία προσπάθεια ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών, που αγωνιούσαν για τις συνέπειες από το μελλοντικό κλείσιμο του σιδηροδρόμου στον τόπο τους. Τον Ιανουάριο του 2011, πολλά μέλη του ΣΦΣ, μεταξύ αυτών και εγώ, σπεύσαμε να ταξιδέψουμε για τελευταία φορά, με τα εναπομείναντα δρομολόγια, στο παραλιακό κομμάτι, με βιντεοκάμερες και φωτογραφικές μηχανές, για να απαθανατίσουμε, με ανάμικτα συναισθήματα, κάθε στιγμή της διαδρομής. Στα πρόσωπα, τόσο των λίγων επιβατών όσο και του προσωπικού της αμαξοστοιχίας, ήταν έκδηλη η στενοχώρια και η μελαγχολία. Ακόμα και η κόρνα του τρένου που ακουγόταν στις διαβάσεις και τους σταθμούς, ήταν μελαγχολική. Δεν έλειπε και η οργή: «ούτε η Χούντα δεν τόλμησε να κλείσει το τρένο», μου είπε ένας ηλικιωμένος επιβάτης. Αίσθηση, όμως, προκαλούσε το γεγονός, ότι δεν υπήρχε καμία ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση, ούτε από τους δήμους και τις κοινότητες, αλλά ούτε και από τους σιδηροδρομικούς, που θα έπαιρναν μετάθεση σε άλλες υπηρεσίες του δημοσίου. Καμία αντίδραση, κανένα συλλαλητήριο για το τρένο, που τους εξυπηρετούσε για δεκαετίες και έδινε ζωή στον τόπο τους και που είχε εκσυγχρονιστεί μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Από την 1η Φεβρουαρίου 2011 οι μοναδικές γραμμές που παρέμειναν σε εμπορική λειτουργία μέχρι σήμερα είναι η γραμμή Ολυμπία – Κατάκολο και η προαστιακή γραμμή στην Πάτρα, από

το Ρίο μέχρι τα Καμίνια. Στο υπόλοιπο δίκτυο επικράτησε μια απόλυτη σιωπή. Τα στριγκλίσματα της πέδης και τα σφυρίγματα έπαψαν να ακούγονται. Τα ΑΣΙΔ εξακολουθούσαν να είναι σε λειτουργία, περιμένοντας να ριξουν τις μπάρες για να περάσουν τα τρένα... Λειτουργούσαν άσκοπα, γιατί κάποιος ασυνείδητος πατούσαν τους μεταλλικούς αισθητήρες ενεργοποίησης επί των σιδηροτροχιών. Όλοι οι σιδηροδρομικοί σταθμοί, που εξακολουθούσαν να είναι επανδρωμένοι, έκλεισαν, και το τροχαίο υλικό που κυκλοφορούσε μέχρι και την τελευταία ημέρα, μεταφέρθηκε στα μηχανοστάσια Αθηνών, Τριπόλεως και Καλαμάτας, όπου και αποθηκεύτηκε, ενώ οι A/A τύπου Railbus μεταφέρθηκαν στον Πύργο και την Πάτρα, για να εξασφαλίσουν την τοπική κυκλοφορία. (Βλ. περιόδ. «ΣΙΔΗΡΟΤΡΟΧΙΑ» τεύχος 39-40). Όσο για τις αυτοκινητάμαξες που βρίσκονται στο Μηχανοστάσιο Πειραιώς Ρέντη, έχουν γίνει καταφύγιο – στέγη για πλήθος περιστεριών. Δεν είναι κρίμα καινούργιο σχετικά τροχαίο υλικό, που ούτε καν είχε συμπληρώσει το μέσο όρο ηλικίας, να φθερίεται σιγά-σιγά; Σε λίγο καιρό θα είναι προτιμότερο να αγοραστεί καινούργιο τροχαίο υλικό, από το να επισκευαστεί το υπάρχον. Το παλαιότερο τροχαίο υλικό μεταφέρθηκε στη γραμμή

Καβάσιλα – Κυλλήνη, όπου άλλη μια φορά έγινε εύκολη λεία των επιτήδειων. Επαναπαύθηκαν οι κύριοι στον ΟΣΕ και στο Υπουργείο Μεταφορών ότι με την αναστολή λειτουργίας, η επιδομή και το τροχαίο υλικό θα παρέμεναν άθικτα και απαραβίαστα. Αλλά πέσανε έξω.

Ο ΟΣΕ απευθύνθηκε στο ΣΦΣ, για να προωθήσουν από κοινού την κυκλοφορία τουριστικών τρένων, μια και η επιδομή εξακολουθούσε να βρίσκεται σε λειτουργική κατάσταση. Η αρχή έγινε την 1η Σεπτεμβρίου 2012. Καθώς περνούσε το τρένο από τα χωριά, οι κάτοικοι έβγαζαν στα μπαλκόνια και άφηναν τις δουλειές τους, για να χαιρετήσουν έκπληκτοι τη διέλευσή του μετά από ενάμιση χρόνο σιωπής. Αυτό συνεχίστηκε λίγο ακόμα, αλλά η προσπάθεια τελμάτωσε, χωρίς να ευθύνεται ο ΣΦΣ. Εν συγκρίσει με τα άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα, ο ομιλοποιημένος πλέον ΟΣΕ δεν είχε την πείρα και τις υποδομές για να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του μουσειακού-τουριστικού τρένου, χωρίς να υπέρογκα χρηματικά ποσά που απαιτούσε η ΤΡΑΙΝΟΣΕ, για να εκτελεστούν αυτά τα δρομολόγια. Δεν είχε θεσμοθετηθεί νομικό πλαίσιο για τη στήριξη του εγχειρήματος. Να υπενθυμίσω ότι σε όλες τις εκδρομές οι ντόπιοι κάτοικοι ρωτούσαν με ενδιαφέρον για το αν θα επανέλθουν τα δρομολόγια μελλοντικά. Λίγο αργά το σκέφθηκαν, λίγο αργά συνειδητοποίησαν ότι αρνητικές συνέπειες που εμφανίστηκαν από την απουσία του τρένου στον τόπο τους.

(Το Β΄ μέρος στο επόμενο φύλλο. Οι φωτογρ. είναι του υπογράφοντος)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ. ΚΑΣΣΑΡΗΣ